

TV4:s partiledardebatt

TV4 · 10 september 2026 · 1:34:30

[0:12] Jenny Strömstedt

Varmt välkomna till TV4:s partiledardebatt ikväll direkt ifrån det nya TV4-huset här i Stockholm.

[0:20] Ann Tiberg

Ja, och på söndag går Sverige till val. Ikväll möts riksdagspartiernas åtta partiledare i en av valrörelsens sista stora debatter. Och det ska handla om fyra ämnen som påverkar vår vardag. Det är, eh, det är bostäder, det handlar om jobben och AI, det handlar om skolan och det handlar om klimatet. Och så ska vi försöka få några svar på frågor om Sveriges säkerhet och försvar. Svarstiden är begränsad till trettio sekunder per inlägg. Vi kommer att bryta när tiden är slut och försöka se till att alla kommer till tals.

[0:57] Programledare

Och så här ser läget ut när debatten börjar. Det här är TV4:s senaste opinionsmätning.

[1:04] Ann Tiberg

Centerpartiet 7,8%.

[1:06] Programledare

Kristdemokraterna är 6,4.

[1:09] Ann Tiberg

Liberalerna 5,8.

[1:11] Programledare

Miljöpartiet 8,8.

[1:14] Ann Tiberg

Vänsterpartiet 7,5.

[1:16] Programledare

Sverigedemokraterna 19,3.

[1:19] Ann Tiberg

Socialdemokraterna 26,6.

[1:22] Programledare

Och Moderaterna 16,6. Ja, vad kan man dra för slutsatser av det här då?

[1:27] Ann Tiberg

Ja, det har ju hänt väldigt mycket i opinionen under den här valrörelsen och just nu är det 2,6% mellan blocken. Det är inom felmarginalen och det betyder att det här valet kommer att bli en rysare och en del kan nog hända här ikväll som kan bidra.

[1:45] Programledare

Och med det välkomnar vi in partiledarna.

[1:52] Ann Tiberg

För Kristdemokraterna, Ebba Busch.

[2:05] Jenny Strömstedt

För Centerpartiet, Elisabeth Thand Ringqvist.

[2:13] Ann Tiberg

För Miljöpartiet, Amanda Lind.

[2:20] Jenny Strömstedt

För Liberalerna, Simona Mohamsson

[2:22] Ann Tiberg

För Sverigedemokraterna, Jimmie Åkesson. För Vänsterpartiet, Nooshi Dadgostar. För Socialdemokraterna, Magdalena Andersson.

[2:57] Jenny Strömstedt

Och för Moderaterna, Ulf Kristersson.

[3:10] Ann Tiberg

Välkomna allihop.

[3:12] Jenny Strömstedt

Ja, då drar vi i gång och vi inleder med bostäderna. Det är den grundläggande frågan om tak över huvudet och enligt Boverket så behöver det byggas femtiotvåusen lägenheter om året för att möta behoven.

[3:26] Ann Tiberg

Ja, och så här har det sett ut de senaste åren. Och staplarna här visar påbörjat byggande första halvåret varje år. År 2021 påbörjades byggandet av nästan femtiofyra tusen lägenheter i flerbostadshus och fjortontusen i småhus. Men sen har antalet byggstarter rasat till ungefär hälften så många.

[3:47] Programledare

Och samtidigt så har hyrorna ökat kraftigt för de nästan tre miljoner svenskar som bor i hyresrätt. De senaste tre åren har hyrorna höjts med omkring fyra till fem procent varje år.

[4:00] Ann Tiberg

Eh, och allt fler unga uppger nu att de tvekar att bilda familj på grund av bostadsbristen. Detta enligt en undersökning från Hyresgästföreningen som vi ser här. Så vi låter några företrädare i vår roll som valutfrågare ställa den första frågan. Den som ställdes till Sveriges statsminister Tage Erlander för ganska exakt sextio år sedan.

[4:57] Programledare

Ja, nu är det Ulf Kristersson som är statsminister. Vad gör du? Vad ger du för råd till ett ungt par som ställer samma fråga i dag? Är det fortfarande bostadskön?

[5:06] Ulf Kristersson (M)

Ja, det där är ju en klassiker verkligen. Jag skulle nog säga att den största förbättringen vi har gjort för att de ska få en bostad, det är att få ner inflationen och få ner räntorna. För det låg i vägen för allt bostadsbyggande under många, många år. Det har vi nu löst och konjunkturen går uppåt. Det största hotet är ju bolåneskatten som gör att allt färre skulle ha råd att köpa en bostad och äga en bostad. Och det hotet står de andra fyra rödgröna partierna för.

[5:34] Ann Tiberg

Magdalena Andersson, vilket är ditt råd?

[5:37] Magdalena Andersson (S)

Rösta på Socialdemokraterna. Jag vill bygga tiotusen nya ungdomsbostäder. Jag vill pressa räntorna som är alldeles för höga från bankerna. Jag vill att ungdomar ska flytta hemifrån och att fler ska kunna få den där. Förverkliga drömmen om att kunna köpa ett radhus eller en villa. Och mot det står ju Tidöpartierna med ett tvärnitat bostadsbyggande och där man sitter på händerna trots att bankerna tar för höga räntor på våra bolån.

[6:08] Jenny Strömstedt

Amanda Lind, ni vill ju ha investeringsstöd och ni införde ju sådana också när ni hade, eh, satt i regeringen i förra vändan. Och de här stöden fick ju kritik för att de här färdigbyggda lägenheterna gick till folk med många år i kön och inte skapade så många bostäder för unga. Vad, vad gör ni annorlunda nu?

[6:24] Amanda Lind (MP)

Ja men dels ska jag säga att under vår tid så byggdes det ju faktiskt till skillnad från, från nu och det kunde vi ju se med siffrorna. Det här investeringsstödet var väldigt viktigt och det kom också till många bostäder för unga. Och vi har sagt att nu går vi fram med byggkrediter istället. Det är utformat på ett lite annat sätt. Men att vi har haft fyra förlorade år där man inte har investerat i att bygga nya hyreslägenheter, det är ju under all kritik. Dessutom har man ju också gjort det dyrare igenom att man har sänkt bostadsbidraget från den nivå som var när vi styrde. Här måste vi se till

att det blir bättre för människor.

[6:57] **Ann Tiberg**

Ebba Busch, KD har ju haft bostadsministerposten under den här mandat- mandatperioden. Hur ser du på det här? Eh, vad har regeringen för ansvar för byggandet?

[7:07] **Ebba Busch** (KD)

Tack vare vårt gemensamma ledarskap så har vi som sagt vänt ekonomin i Sverige. Och det gör att prognosen nu är att det kommer att byggas trettiotretusen bostäder de kommande åren. Men när vi pratar om bostäder, då pratar man möjligheten till ett hem. Eh, och det blir lättare om vi höjer barnbidraget till tvåtusen kronor, om vi underlättar bygglovsreglerna att bygga om, bygga ut, bygga till, om vi stoppar kvoteringsmockan i föräldraförsäkringen så man inte blir av med mer pengar och att vi höjer mammors pensioner. Det är att stötta familjer och bostäder.

[7:39] **Programledare**

Jimmie Åkesson, eh, ni var ju med om att avskaffa det här investeringsstödet. Vad, vad är ditt recept för att det här unga paret ska just hitta någonstans att bo? Att det faktiskt byggs bostäder.

[7:49] **Jimmie Åkesson** (SD)

Jag står inte det här socialdemokratiska fokuset på hyreslägenheter, fler betongklumpar, utan drömmen om det egna boendet. Alltså möjliggöra för den här unga familjen som har kanske fått sitt första barn eller första barnet är på väg att faktiskt äga sitt eget boende. Att man har enklare regler för att bygga, man gör det billigare att bygga, man fixar så att amorteringskrav och annat sänks. Vi vill införa något som heter svettinsats, det vill säga att man ska kunna tillgodoräkna sig det egna arbetet i det här nya huset. Det tror jag på istället för de här betongklumparna.

[8:22] **Ann Tiberg**

Elisabeth Thand Ringqvist, ni har ju pratat om investeringsstöd som något som varken är kostnadseffektivt eller träffsäkert. Hur löser man bostadsbristen?

[8:31] **Elisabeth Thand Ringqvist** (C)

Alltså bostadsmarknaden är ju helt dysfunktionell i Sverige. Den funkar inte i stan. Det är för långa köer och det är dyrt. Det funkar inte i förorten, där är man trångbodda. Och den funkar inte på landsbygden för att får man inte låna för att bygga hus. Eh, så här behöver man en, en gemensam bostadsöverenskommelse för att göra så att förutsättningarna för företagen som ska bygga för kommuner och för familjer mer förutsägbara. Och jag tror att det vore helt rätt. Så jag tänker såhär att team breda överenskommelser med Ebba och Magdalena kanske är någonting som vi borde ta tag i för att se till att vi verkligen kommer över det här bostadsproblemet.

[9:06] **Programledare**

Ja, hur gör man det lönsamt att bygga som ni vill?

[9:08] **Simona Mohamsson** (L)

Ja men att förenkla och se till att det är färre regler, det är ju så man får i gång en marknad. Men

lika viktigt som det är att ha borgerlig bostadspolitik för att fler ska kunna uppfylla sin husdröm är det att ha borgerlig ekonomisk politik. Att minska skatten på jobb och sparande, se till att fler husdrömmar blir verklighet så att fler kan spara till insatsen till första lägenheten eller om familjen växer till småhuset. Men mot det, mot det här blågula står ju en rödgrön skattesmocka som kommer att göra det väldigt mycket tråkigare på hemnet.

[9:41] **Ann Tiberg**

Ja, vad säger du Nooshi Dadgostar?

[9:44] **Nooshi Dadgostar** (V)

Ja men det här är ju regeringens absolut största misslyckande och ni märker att de har inte koll på hur de ska lösa det. Hade vi använt det statliga SBAB under de här senaste fyra åren så hade alltså kostnaderna för bolån varit mycket, mycket lägre för alla hushåll där ute varje månad. Men det är det här med hyrorna som ni tar upp, att de har ökat tre gånger så mycket den här mandatperioden förra på grund av en lagändring som Ulf Kristersson och regeringen har gjort. Den behöver vi ta bort. Och dessutom går de nu till val på att införa marknadshyror. Det betyder tretusen kronor högre hyra i månaden för en trea. Det säger vi nej till. Ulf Kristersson.

[10:23] **Ulf Kristersson** (M)

Nej men alltså, det är ju historiskt hade ju Sverige ett fantastiskt småhusbyggande. Vi gjorde det både från med borgerliga regeringar och med socialdemokratiska. Sen kom miljonprogrammet, denna katastrof i svensk bostadspolitik och sen kom nästan bara bostadsrättslägenheter. Det är dags för en ny, en ny idé om småhus. Nästan alla barnfamiljer vill bo i småhus, åtminstone någon del av sitt småbarnsliv. Då måste man ha ekonomiska förutsättningar och då måste man kunna spara och därför är ju ISK-sparande en så fantastisk möjlighet.

[10:55] **Programledare**

Magdalena Andersson.

[10:57] **Magdalena Andersson** (S)

Men problemet är att allt färre har möjligheten till att förverkliga just den här drömmen om ett eget hus. Och det är för att Svenssonlivet har blivit för dyrt. Vi har haft fyra år med en stigande arbetslöshet, med en lön som räcker till allt mindre än allt har blivit dyrare. Och problemet är att Sverige har haft en sämre tillväxt, sämre reallöneutveckling, sämre arbetslöshetsutveckling än övriga EU. Det är dags att göra Tidöpartierna arbetslösa.

[11:24] **Ann Tiberg**

För att reda ut lite det här med hyressättningen. Ebba Busch, ni vill ju ha en friare hyressättning. Vad finns att vinna på det?

[11:31] **Ebba Busch** (KD)

Ja i nyproduktion. Och det handlar ju om att vi vill säkerställa att det är hög kvalitet även på hyresrätter. Många likt jag själv är uppvuxen i en hyresrätt och det är en viktig del utav bostadsmarknaden. Men jag vill ju att drömmen om villa, Volvo och vovve ska vara möjlig för alla,

oavsett om mamma eller pappa har en tjock plånbok och kan hjälpa en in på bostadsmarknaden. Och därför har det varit viktigt att ta bort amorteringskravet för första bostaden, att höja möjligheten till ett första lån även om man har lägre inkomster för den där nygifta familjen och paret.

[12:04] **Ann Tiberg**

Elisabeth Thand Ringqvist, ni har ju slutat driva den här frågan om fri hyressättning på en nyproduktion. Samtidigt säger ju fastighetsägarna att det är inte lönsamt att bygga om man inte får ta ut fulla hyror då. Vad säger du?

[12:16] **Elisabeth Thand Ringqvist** (C)

Ja, vi har parkerat just den käpphästen därför att det finns så mycket andra problem också. Och vi pratar här ungefär som att allting handlar om storstad. Vi har otroligt stor bostadsbrist uppe i norra Sverige till exempel. Där är det ju så att det kostar lika mycket att bygga ett hus i utanför Boden som det gör i Nacka. Men när huset utanför Boden är klart så är det värdelöst just nu. Men om några år kommer värdet vara högt därför då kommer bostadsmarknaden ha tagit fart. Så vi måste ha en kreditgaranti för staten som hjälper till så att de här tillväxtkommunerna faktiskt kan bygga, för de kan inte bygga i dag.

[12:47] **Ann Tiberg**

Vad säger du, Amanda Lind? Det verkar ju, det är en diskussion här om att äga sitt boende eller hyra sitt boende. Var bör prio ligga?

[12:55] **Amanda Lind** (MP)

Nej men självklart måste vi arbeta med bostäder i hela landet och för olika typer av situationer och möjligheter. Och där har ju Elisabeth helt rätt i att det är väldigt svårt att få till bostäder i, i norra Sverige och i glesbygd. Där måste vi göra saker. Men jag tycker ju det är anmärkningsvärt. Vi har alltså tre miljoner människor som bor i hyreslägenhet i dag och det kallas här liksom för betongklumpar. Och på, på nåt sätt signalerar man, man vill inte göra något åt den här gruppen. Det enda man pratar om är marknadshyror, alltså göra det dyrare för människor. Vi vill ju se en helt annan offensiv bostadspolitik där vi gör det billigare för människor, både att hyra och att komma in på arbetsmarkna-- på bostadsmarknaden.

[13:30] **Programledare**

Men hur ska ett hyresstopp kunna uppmuntra då byggandet bland fastighetsägarna?

[13:34] **Nooshi Dadgostar** (V)

Alltså frysta hyror. Vi ska inte stoppa byggnaden, eh, byggandet, utan tvärtom är det grundläggande. Om vi ska bygga nya billiga hyresrätter så måste vi återinföra de stimulanser som var-- fanns förut, annars går det inte. Det är oerhört viktigt. Men en röst på Vänsterpartiet är en röst på frysta hyror och på sikt att få ner hyrorna. För i dag står det också tomma lägenheter. Eh, därför att det är för höga priser. Och jag hör nu att man försöker komma undan det här med marknadshyrorna. Men man vill alltså från Kristdemokraterna och Moderaterna och Liberalerna

införa det som heter marknadshyror, mycket höga hyror.

[14:13] **Ann Tiberg**

Ni går ju så långt som att säga att ni vill ha mer marknadsanpassade hyror. Så vad säger du om hyr-- frysta hyror?

[14:20] **Simona Mohamsson** (L)

Ja men för att bostadsmarknaden i dag saknar två sä-saker. Det är bostäder och en marknad. Och även om Nooshi här står och lovar guld och gröna skogar så säger hon ju inte att samtidigt för att bekosta de här experimenten vi redan har testat så vill du skatt-- ge en skattesmocka till vanliga familjer. De som just nu har ett ISK-sparande för att kunna gå från lägenheten till sitt första lilla radhus och bygga en familj och bygga ett hem. De kommer slås av en skattesmocka på femtusen kronor om Nooshi Dadgostar blir finansminister.

[14:51] **Nooshi Dadgostar** (V)

Jag hörde och rundade diskussionen om marknadshyror. Hon vill höja din hyra för en vanlig familj som bor i en trea med tretusen kronor i månaden. Och det känns som en viktig konsumentupplysning. Och en röst på Vänsterpartiet är att frysa dessa hyror för de har gått upp så oerhört mycket. Jag när jag var, jag var själv en tioårig liten tjej som behövde flytta därför att hyrorna blev för höga. Jag vet precis hur det är. Och nu vill de här partierna släpa ut pensionärer och barnfamiljer ur deras hus och hem. Och vi säger absolut nej till det. Vi måste bygga fler billiga hyresrätter. Tjugotusen per år har vi kalkylerat med.

[15:26] **Ebba Busch** (KD)

Ebba Busch. Ja men vi, vi har ju testat det här med hyresstopp och brödköer förut. Vi ska inte dit. Vi införde inte marknadshyror nu, kommer inte att göra det nästa mandatperiod heller. Det jag tycker däremot vi ska testa mer utav, det är det Elisabeth Thand Ringqvist är inne på här. Bygglovskrediter som gör det möjligare att bygga utanför de stora städerna. Det är ett konstruktivt och bra förslag. Dessutom så tror jag att det är många där hemma som inte vet om att Karlssonvillan finns nu. Det är alltså hundratjugo kvadratmeter helt bygglovsfritt och S vill istället införa ett bygglovsplikt för attefallhuset. Det är fel väg att gå.

[16:01] **Programledare**

Jimmie Åkesson, byggbranschen efterlyser ju långsiktiga villkor då för att kunna öka byggandet. Det låter ju som om det finns åtminstone lite överensstämmande åsikter här på kanterna. Vad säger du?

[16:11] **Jimmie Åkesson** (SD)

Jag blir lite rädd när jag hör det här med billiga hyresrätter. För att jag har väldigt svårt att se framför mig vad är en billig hyresrätt i dag. Det är väldigt dyrt att bygga även hyresrätter. Och i kombination då med den här socialdemokratiska tvångsblandningspolitiken där man ska bygga de här billiga hyresrätterna, alltså då i bästa fall betongklumpar i välmående villaområden som kommer att få gigantiska konsekvenser för de som bor där. Det är inte den väg jag ser framför mig.

Jag vill ju ha ett medborgarveto i den, den typen av villakvarter så att man kan sätta stopp för den typen av byggen.

[16:42] **Programledare**

Ja ska vi prata om det? Sverige har ju då sextiofem så kallade utsatta områden. Behöver det byggas fler villor bland hyreshusen och fler hyreshus bland villorna för att bryta segregationen, Magdalena Andersson?

[16:56] **Magdalena Andersson** (S)

Jag kan börja med att säga att vi måste ju verkligen stoppa de här förslagen med marknadshyror för det heter marknadshyra, men det betyder ju högre hyror, jättehöga hyror. Eh vårt förslag är ju just de här väldigt ensidiga bostadsområden med nästan bara hyreshus och där det är svårt att göra en bostadskarriär om det börjar gå bättre för en om man tjänar mer pengar. I de områdena vill vi se till att det byggs fler radhus och villor så att man kan bo kvar i sitt område när man börjar få ett jobb och börja tjäna mera pengar. På så sätt blir ju också området integrerat när personerna blir integrerade.

[17:30] **Ann Tiberg**

Ulf KristerSSon, vad säger du om det?

[17:33] **Ulf KristerSSon** (M)

Jag säger att för det första att Vänsterpartiet och Socialdemokraterna vet ju båda två vilken den enda regering är som har försökt ge sig på marknadshyror. Det var den socialdemokratiska. För vi och vänstern avsatte gemensamt den regeringen. Det är enda gången någonsin det här har prövats och vi avsatte den. Den stora frågan nu är småhus. Två vanliga inkomster borde räcka till att köpa ett småhus och för detta krävs det ekonomisk tillväxt och det krävs skatteförmånligt sparande så man har råd till sin första kontantinsats.

[18:03] **Programledare**

Simona Mohamsson.

[18:04] **Simona Mohamsson** (L)

Ja men jag tycker ändå vi ska notera här att Magdalena Andersson inte gav ett svar. Det är inte några radhus som kommer lösa utanförskapet i de här områden. Det som kommer lösa utanförskapet är att vi ser till att det är trygga områden. Att det inte är gängkriminella som har makt över hela bostadsområden, att det inte är klanen som styr. Om tjejer får leka med killar på fritiden, det är vad som gör att människor känner sig trygga i sina områden som gör att folk vill flytta till de områden. Inte om man bygger några hyllor, det kommer inte lösa utanförskapet.

[18:37] **Magdalena Andersson** (S)

En replik.

[18:39] **Simona Mohamsson** (L)

Med marknadshyror svarar du på frågan. Frågan var vad vi ska göra åt utanförskapsområdena.

[18:44] **Magdalena Andersson** (S)

Nej det var det faktiskt inte, men får jag svara?

[18:46] **Simona Mohamsson** (L)

Ja, det var en replik.

[18:48] **Magdalena Andersson** (S)

Vi har tagit fram ett jättestort program för att lyfta utsatta områden med målet att vi inte ska ha några utsatta områden, att vi ska hissa svenska flaggan på varenda torg i det här landet och att det ska betyda någonting. Att det är svenska språket, svenska värderingar, arbete som gäller för alla. Att inget barn i vårt land ska behöva möta gängens rekryterare när man går till skolan. Och det är precis det som jag vill jobba med. Men det kommer Simona Mohamsson aldrig göra när hon ska samarbeta Jimmie Åkesson när han ska vara ansvarig för integrationsfrågorna, för han vill inte lägga en enda krona på det.

[19:21] **Ann Tiberg**

Jimmie Åkesson.

[19:22] **Jimmie Åkesson** (SD)

Ja men det Socialdemokraterna och Magdalena Andersson säger här nu, det är ju att man ska bygga radhus i utsatta områden. Det är ju förmodligen bara halva sanningen. Vi ser ju den här tvångsblandningspolitiken i praktiken nu i Göteborg. Vi ser den i Eskilstuna. Jag har mött den i en rad andra kommuner som jag har besökt där socialdemokratiska kommunpolitiker på riktigt driver igenom detta. Man bygger de här betongklumparna i välfungerande villaområden så att man smetar ut de här problemen som man själva har skapat. Det löser inte segregationen, det flyttar bara på problemen.

[19:53] **Ann Tiberg**

Magdalena Andersson, vi kan ju ändå fråga. Det finns ju ett antal S-kommuner som det sker som han nämner. Vad säger du? Är det bra att det sker?

[20:01] **Magdalena Andersson** (S)

Jag har en lista på tio kommuner där Sverigedemokraterna är med och styr och där man planerar just för att bygga radhus, eh bygga radhus i utsatta områden och bygga hyreshus i villaområden för att man planerar för en blandad bebyggelse.

[20:15] **Programledare**

Amanda Lind.

[20:16] **Amanda Lind** (MP)

Ja men jag vill bara säga att jag tycker det är så tramsigt det här med tvångsblandning. Kan vi inte

prata om vad det handlar om? Det handlar om att vi vill bygga blandade bostadsområden. Självklart ska vi rusta upp miljonprogrammen och det är en fullständig självklarhet. Om du, jag tror att väldigt många här känner igen oss i att vi har växt upp i städer och samhällen där det finns självklart villor, hyresrätter, bostadsrätter i samma område. Barnen möts i skolan. Det är gott och bra för ett samhälle. Det blir trygga samhällen. Det pekar ju också forskningen på. Så att det är så vi ska planera framåt när vi bygger. Det är fullständigt självklart och det är så vi också kan komma ifrån den segregation som river i vårt samhälle.

[20:52] **Ebba Busch** (KD)

Ebba Busch. Ja men istället för att blanda människor så skulle jag vilja öka rörligheten för människor. Alltså den där familjen som nu äntligen väntar knoddar och vill att de ska kunna springa på gräs och hoppa runt i en studs matta. Det äldre paret som sitter fast i en stor bostad eller en stor lägenhet, de skulle ju kunna byta plats med varandra. Men då måste de äldre kunna sälja och då vill vi ta bort på sikt reavinstskatten, den orättvisa flyttskatten som gör att många förlorar alldeles för mycket på att öka rörligheten på bostadsmarknaden.

[21:26] **Programledare**

Ulf Kristersson, även Moderaterna har ju lokalt och till exempel i Stockholm stoppat bostadsområden, planerade bostadsprojekt för man vill bevara grönområden. Men om vi nu går tillbaka till det här femtiotvåusen nya bostäder per år, går det att nå det utan att bygga på etablerade platser?

[21:43] **Ulf Kristersson** (M)

Man kan inte bara ha en fixerad siffra och så får den styra allting. Vi har alla sett Hyresgästföreningens berömda karta där man skulle spränga in hyresfastigheter i trädgårdsstäderna. Jag tror att det här vore en katastrof. Många svenskar vill bo i traditionella småhusområden i trädgårdsstäder, i vart fall i en del av sitt liv. Kanske inte när man är tjugo tjugofem, men när man får sina barn. Jag tror att det låga småhusbyggandet i dag är en viktig del av det låga födelsetalen i Sverige. Ska familjer bildas måste man ha hus att bo i.

[22:16] **Nooshi Dadgostar** (V)

Nooshi Dadgostar. Nej men småhusbyggandet ska man veta har ju kraschat under den här mandatperioden. Vi behöver göra både och. Både billiga hyresrätter för unga människor att kunna påbörja sina vuxna liv, flytta till utbildning, flytta till jobb. Det här är ju en stor anledning till att vi har låg tillväxt och vi behöver se till att vi, staten också är med och tar ansvar för att vi kan se till att det finns småhus och det byggs småhus. Och den stora skillnaden mellan höger och vänster här är ju att vi vill ha en bostadsminister med pengar och portfölj och en riktigt statlig bostadspolitik där vi faktiskt bygger. Nu byggs det ingenting och marknaden klarar det inte.

[22:51] **Ann Tiberg**

Eh ja, Elisabeth Thand Ringqvist.

[22:54] **Elisabeth Thand Ringqvist** (C)

Ja, tillbaka till den här frågan som ställdes från början utav det här unga paret. Det handlar ju om att man måste ha ett jobb från början. Man måste ju ha en lön. Får man inte ha ett jobb får man i dagsläget inte någon, något hyresavtal. Det är helt omöjligt. Man kan inte ens börja spara. Så det är klart att det är bra med ett sparande, men för att man ska kunna göra det så måste man ju ha jobb. Och det är ju hela utgångspunkten för en bostadspolitik och det är därför som också många människor i dag, eller framför allt unga, inte väljer att kunna bilda familj. För inget jobb, ingen bostad, då har du svårt att börja tänka på familj.

[23:26] **Programledare**

Det får bli sista ordet. Det om bostäder. Vi tänker dock inte flytta någonstans. Vi står kvar här och när vi kommer tillbaka så handlar det om skolan.

[23:34] **Ann Tiberg**

Ja, och hur partierna vill mota de svenska elevernas rekordtapp i läskunnighet och matematik.

[24:50] **Jenny Strömstedt**

Välkomna tillbaka till TV4 Parti ledardebatt.

[24:54] **Programledare**

I veckan så kom den stora PISA-undersökningen för 2025 och den visade att svenska elevers läsförmåga ligger på en av de lägsta nivåerna som hittills uppmätts i undersökningen. Och detsamma gäller då för kunskaperna i matematik. En tredjedel av de svenska femtonåringarna når inte ens den grundläggande kunskapen i just läsning och detsamma gäller alltså matte. Och den här gruppen har blivit större sedan förra undersökningen.

[25:21] **Ann Tiberg**

Och samma nedgång syns i stora delar av OECD. Det finns ingen enkel enskild förklaring, men bland det som lyfts fram finns elevernas uthållighet som brister och en ökad användning av mobiler och andra digitala verktyg.

[25:36] **Programledare**

Ja, och vi vill nu försöka blicka framåt och höra vilka insatser som ska stoppa kunskapsrasen. Och Simona Mohamsson, skärmpandemi i världen har du sagt som en förklaring. Hur vill du bota den pandemin?

[25:51] **Simona Mohamsson** (L)

Ja, men jag har lyssnat på experterna här. Sverige tappar, hela världen tappar. Vi befinner oss mitt i en skärmpandemi. De sitter med skärmarna i skolan och de sitter nästan sju timmar efter skoltid och skrollar. Det är klart att det blir svårt att lära sig. Jag tänker att lösningen handlar om att fortsätta få bort skärmarna från svenska skolan tillbaka med riktiga böcker, minst en riktig bok i varje ämne, papper och suddgummin och att vi inte ska ha några skärmar. Och söndagens val är just ett skärmval. Antingen röstar man på Liberalerna om man vill ha färre skärmar eller så väljer man ett valfritt rödgrönt parti om man tycker att barnen borde ha mer skärmar i skolan.

[26:28] Ann Tiberg

Jimmie Åkesson, ni har nämnt invandringen som en orsak till att svenska elever presterar sämre. Men det här gäller ju också länder, har hänt i länder som har betydligt lägre invandring. Hur tänker ni att ni vill arbeta framåt?

[26:42] Jimmie Åkesson (SD)

Ja men jag tror att man måste ändå förstå det strukturella här. Att tar man hit hundratusentals människor från världens alla hörn. Det finns ingen tradition av utbildning. Det finns inget tillstymmelse kanske till att prata svenska i hemmet. Det är klart att man då får väldigt svårt att tillgodogöra sig utbildningen som är på svenska för det mesta hoppas jag. Och det drabbar ju de enskilda så klart, men det drabbar ju också alla andra elever i en klass där resurser tas av dem som inte platsar i klassrummet helt enkelt. Och det, det är det stora strukturella problemet.

[27:14] Programledare

Ebba Busch, du nämner ju både en misslyckad integration och skärmar för all del också. Men du talar om ett språkår. Men det finns ju redan i dag sådana här förberedelseklasser och språkintruktionsklasser för de som inte kan svenska i dag. Varför räcker inte det?

[27:29] Ebba Busch (KD)

Men jag tror inte att svaret är så svartvitt. Jag tror att det finns stor sanning så klart i det Simona Mohamsson lyfter här. Det är därför vi har gått från skärm till pärm mycket i skolan. Men jag tror också att det handlar om vårt föräldraansvar. Alltså barn äter för dåligt, sover för lite, rör sig för lite. Och här behöver vi ha fler närvarande föräldrar. Vi kan inte sitta och skrolla på kvällarna. Vi behöver läsa med våra barn, stötta lärarna och låta lärarna vara just lärare i klassrummet och att det finns utrymme för barn att röra sig varje dag i skolan.

[28:03] Ann Tiberg

Elisabeth Thand Ringqvist, det här är ju ett tapp i alla grupper, även bland högpresterande elever, men det är fortfarande så att utrikesfödda elever presterar sämre. Hur vill ni hjälpa dem att hinna i kapp?

[28:14] Elisabeth Thand Ringqvist (C)

Ja men att var tredje femtonåring inte kan läsa, det tror jag att vi har alla ett ansvar för under den tiden som de har gått i skola tills de blev femton år. Det har haft olika typer av inflytande i politiken. Jag tror att lösningen är inte så himla komplicerad. Det är att vi behöver behöriga lärare, vi behöver mindre klasser, vi behöver fokus på svenska och vi måste se till att barn inte kan gå vidare till nästa årskurs för att de faktiskt kan svenska och matte. Och om man inte kan det, då måste man få stöttning, man måste gå på lovskola och sen kan man behöva gå om en årskurs för att vi måste ha de grundläggande kunskaperna för att kunna ta steget vidare.

[28:51] Jenny Strömstedt

Nooshi Dadgostar, det här är ju en nedgång för alla OECD-länder.

[28:55] **Programledare**

Borde svensk skola prestera bättre menar du?

[28:58] **Nooshi Dadgostar** (V)

Nej men svenska elever presterar tyvärr sämre än jämförbara länder även i den här mätningen. Vi tappar mer än andra. Och det är lite som att den här, det är rundgång i den här diskussionen. Alla säger lite smågrejer. Jag tror alla är emot att vi ska ha skärmar inne i klassrummen. Men vi måste ta det här på allvar. Min lilla tjej är sju år. Hon har inte råd att vänta i fyra år till. Nu måste vi se till att det finns resurser. Det måste finnas pengar. Det är det det handlar om. Så att de elever som inte klarar det får extra stöd och hjälp. Utbildade lärare som finns där. Vi har inte råd att vänta. Vi måste bli av med vinstuttagen i skolan också.

[29:34] **Ann Tiberg**

Ulf KristerSSon.

[29:35] **Ulf KristerSSon** (M)

Vi har i dag mer resurser per barn i Sverige än någon gång förut i skolan. Jag tror precis som Simona, det är det det handlar om. Jag har i dag skrivit till alla mina nordiska statsministerkollegor med det budskapet. Vi har ett gemensamt problem. Vi hade redan sedan tidigare ett pågående arbete om åldersgräns på sociala medier där alla fem nordiska länder vill gå vidare. Nu kör jag, låt oss komplettera det med en gemensam analys av varför brister alla våra länder i PISA resultatet och vad kan vi gemensamt göra åt det?

[30:06] **Programledare**

Du kallar det här för ett nödläge, Magdalena Andersson. Vad lägger du där i?

[30:10] **Magdalena Andersson** (S)

Ja Ulf KristerSSon vill inte kännas vid att det faller snabbare i Sverige än andra länder. Men sanningen är att det här valet så står skolan på spel. Skulle vi ha fyra år till med nedskärningar och fallande skolresultat? Eller ska vi välja en annan riktning? Ska vi se till att ha ordentligt med resurser, stoppa vinstuttaget, ha små klasser för små barn? Det ligger inom räckhåll. På söndag är det val och då är det du som kan avgöra om vi ska vända krisen i svensk skola. Men då behövs en socialdemokratiskt ledd regering.

[30:41] **Programledare**

Amanda Lind.

[30:42] **Amanda Lind** (MP)

Ja men de här nedgångarna handlar ju så klart om många olika saker, men det är ju som det sägs här att Sveriges nedgång har varit större. Och jag tror här att Sveriges både lärare, elever och föräldrar förväntar sig faktiskt att svenska politiker sätter sig ner och jobbar långsiktigt med skolan. Vi har ju lagt fram förslag om att inrätta en parlamentarisk beredning som får jobba över mandatperioden så att vi får en, en långsiktighet i det här arbetet. Och det finns många saker som alla förväntar sig. Mer resurser, mindre klasser, att vi stoppar vinstuttaget ur svensk skola. Där

sticker Sverige ut.

[31:16] Programledare

Simona Mohamsson, är, är problemet framför allt att skolan och kommunerna saknar resurser eller att de använder resurserna fel?

[31:24] Simona Mohamsson (L)

Jag vill alltid lägga mer pengar och resurser på skolan för att ha mindre klasser så att lärare kan få ett rejält lärarlyft, att vi har riktiga böcker och vi har gjort historiska satsningar från staten. Men samtidigt, samtidigt ser jag hur kommuner som har huvudansvaret i dag använder skolan för att spara. De sparar på våra ungdomar och de skolkommuner som är absolut sämst, det är socialdemokratiskt styrda. Jag tar jättegärna över ansvaret och ser till att staten har ansvaret över skolan och skapar en jämlikhet och ser till att inget barn hamnar efter. Men då måste vi ta över ansvaret på riktigt.

[32:02] Ann Tiberg

Magdalena Andersson, ska vi reda ut det här?

[32:05] Magdalena Andersson (S)

Nej men såhär, här har vi ju resultatet med fyra år med Tidöpartiernas politik. Men istället för att ta ansvar för vad de har ställt till med i svensk skola så har vi en del som skyller på socialdemokrater, andra skyller på invandrare. Hur vore det om den här regeringen för en gångs skull och statsministern för en gångs skull kunde ta en gnutta ansvar för vad de har ställt till med? Jag tycker att svenska barn, svenska lärare och svenska föräldrar förtjänar en ursäkt för de här årens nedskärningspolitik.

[32:36] Simona Mohamsson (L)

Jag säger ju att jag jättegärna tar ansvar. Jag tar jättegärna ansvar ifrån de tvåhundra nittio kommunerna som i dag har ansvar för skolan och använder skolan för att spara in. Förra året gick Sveriges kommuner och regioner över trettio miljarder plus. Pengar som hade kunnat gå till fler behöriga lärare, mindre klasser, fler skolböcker, bemannade skolbibliotek, riktigt bra skolmat, elevhälsa. Men det sparas in. Så jag tar jättegärna över ansvaret från socialdemokratiska kommuner som skär ner på skolan.

[33:08] Ann Tiberg

Det är lite olika siffror som förekommer i debatten här och det beror ju på att man kan räkna på lite olika sätt vill jag bara påminna om.

[33:15] Programledare

Den här svenska grund- och gymnasieskolan kostar ju lite runda slängar över tvåhundra miljarder kronor om året inklusive statliga bidrag. Hur mycket mer ska skolan få kosta?

[33:26] Nooshi Dadgostar (V)

Mycket mer. Det som har hänt de här senaste fyra åren har varit de största neddragningarna i

svensk skola på trettio år. Och lita inte på mig om ni inte tror det, utan det är Sveriges lärare som säger det. De skriker efter resurser. Därför att utbildade lärare blir i dag ersatta av outbildade därför att det kostar för mycket och klasserna sväller. Det är inte svårare än så. Vi måste ha mer personal i klassrummen. Vi kan inte låta skattemedel gå till sportbilar och våffelstugor, utan de måste stanna i klassrummet. Och för att det ska hända behövs ett starkt vänsterparti. För C och KD kommer inte heller göra någonting åt skolan.

[34:04] **Ann Tiberg**

Jimmie Åkesson.

[34:05] **Jimmie Åkesson** (SD)

Två väldigt konkreta förslag då. För att stärka svenska språkets ställning, ta för en gångs skull nu bort det här modersmålsundervisning. Fokusera på att barn ska lära sig svenska istället. Det tror jag är en viktig sak. Och sen måste vi stoppa den här centraliseringshetsen, alltså byskolor och bygdeskolor som läggs ner. Man centraliserar till allt större enheter. Där behöver vi faktiskt på riktigt skjuta till resurser så att de små skolorna kan behållas. Dels för att jag tror att man lär sig mer i en liten skola, men också för att landsbygden ska kunna leva.

[34:38] **Ann Tiberg**

Amanda Lind, om vi fortsätter att försöka reda ut det här med resurserna. Ni vill ju att bidragen ska indexuppräknas, det vill säga att de ska stiga med inflationen, det som staten betalar till skolan. Det betyder ju att man binder framtida regeringar till automatiska utgiftsökningar. Ser du några risker med det?

[34:53] **Amanda Lind** (MP)

Nej, vi tycker att staten måste ta mer ansvar för den svenska skolan. Och även om det blir mer pengar i kronor och ören så blir det ju ändå mindre när man räknar in inflationen. Och det är därför det har skett uppsägningar i svensk skola nu. Jag måste säga att jag tycker ändå det är anmärkningsvärt att Simona Mohamsson skyller på allt annat än den egna politiken. Men de senaste två decennierna är det ju framför allt Liberalerna som har varit ansvariga för Sveriges utbildningspolitik. Så att du står här och låtsas som någonting annat, det är ju ovärdigt. Ni har lappat och lagat ett dysfunktionellt system. Ta ansvar!

[35:26] **Simona Mohamsson** (L)

Till replik. Nej, vi har snarare börjat om. Vi har börjat bygga en helt ny skola där klassrummen präglas av ordning och studiero. Där man har riktiga stödsystem för de barnen som i dag har förpassats till att sitta längst bak med en iPad och med en stressboll. Vi ser till att inga barn håller tillbaka igenom att vi vill ha färre i klasserna. Så jag skulle snarare säga att vi ändrar svensk kultur från grund och botten. Och jag hör fortfarande inte att någon av de rödgröna har tagit avstånd från att de vill ha mer skärm och mer AI i skolan, för det är vad ni går till val på.

[36:00] **Programledare**

Magdalena Andersson.

[36:01] **Magdalena Andersson** (S)

Nej, det är det inte. Barn ska sitta med penna och papper och lära sig läsa, skriva och räkna. Men det som gör svensk skola världsunik, vi är det enda landet på planeten som tillåter privata friskoleägare att plocka ut vinster från den svenska skolan. Alltså våra skattepengar som ska gå till elever och lärare som i stället går till lyxjakter och till våffelstugor. Det är ett orimligt system. Det måste få ett slut och enda sättet att göra det är att rösta på Socialdemokraterna.

[36:31] **Jenny Strömstedt**

Elisabeth Thand Ringqvist, om man tittar på de här friskolekoncernerna så har ju dem en, en beräkning visar att de har ett rörelseresultat om nitton miljarder. Eh hur mycket tycker du att det är rimligt att de ska få ta ut i, i vinst eller göra så kallade då vinstöverföringar?

[36:48] **Elisabeth Thand Ringqvist** (C)

Nej men ingen ska kunna ta ut vinst om man inte levererar en bra kvalitet på den skola som man har. Och vi har hundratusentals elever som i dag går i den typen av skolor och är nöjda. Men sen har vi en del som är katastrofala och som borde läggas ner. Självklart. Men en sak som är väldigt viktig, det är, handlar ju om att vi har olika resultat runt om i landet. Vi har geografiska stora skillnader. På landsbygden har vi sämre resultat i skolan. Vi har också sämre resultat eh runt om i våra förorter. Därför behövs det behöriga lärare. Det har vi lagt otroligt mycket pengar på för att säkerställa att är man på sådana skolor, då ska man också få bättre ersättning. Det gör skillnad för barnen.

[37:23] **Ann Tiberg**

Mm och Jimmie Åkesson, i dag varierar ju elevernas studieresultat beroende på vilken kommun de bor i som påpekas här och pojkar i glesbygd presterar sämre än andra grupper. Hur vill du lösa det?

[37:34] **Jimmie Åkesson** (SD)

Ja, dels så behöver vi locka fler kompetenta lärare till glesa kommuner. Det vill vi göra igenom att man kan få avskrivningar på studielån, till exempel om man jobbar i offentlig sektor i den, i glesa delar av landet. Det tror jag är en, en väldigt viktig sak. Men det där är ju också en, ett resultat av en obefintlig glesbygdspolitik under väldigt, väldigt lång tid i det här landet, där vi nu äntligen har påbörjat en resa så att hela landet ska kunna leva. Men där tidigare regeringar har lämnat efter sig en gigantisk skuld för, mot glesbygden.

[38:07] **Ebba Busch** (KD)

Sara Bohrs. Mindre barnkullar gör nu att femtontusen medarbetare i Sveriges alla förskolor kommer att få sparken de kommande åren. Nu har vi en helt unik möjlighet att behålla de fantastiska förskolemedarbetarna. Så istället för att göra förskolan avgiftsfri så vill jag lägga ungefär lika mycket pengar på att behålla de här medarbetarna så att det finns tid att kunna plocka upp de barnen som behöver mer närhet, mer tid. Och vi vet inte minst för alla NPF-föräldrar där ute att det kan vara avgörande för vägen in i skolan från förskolan. Det är en unik möjlighet. Låt oss ta den.

[38:42] **Ann Tiberg**

Ulf Kristersson.

[38:44] **Ulf Kristersson** (M)

Alla vet ju att Socialdemokraterna är emot valfriheten, vill lägga ner skolorna för fyrahundratusen barn som går i friskolor. Det vet ju alla. Men vad alla inte vet är att de här barnen i, i PISA-undersökningen, de här niondeklassarna, de har alltså gått dryga två år i den skola som Simona är den yttersta garanten för, medan de har gått sju år i den skola som Socialdemokraterna var ansvarig för. Det är ju vi som nu gör jobbet. Vi städar upp i friskolesystemet, det som ni snackade om i åtta år och inte gjorde någonting, och vi städar upp i kunskapssynen.

[39:17] **Programledare**

Eh om man då tittar på Skolverket, de gör en sån här lägesrapport, så säger de då att många av de här nya reformerna som kommer som en ny läroplan, nytt betygssystem, är bra för att möta de här utmaningarna som skolan har. Men att det finns ett problem just med ekonomiska förutsättningar bland annat. Eh jag, jag. Hur vill du lösa det du?

[39:37] **Simona Mohamsson** (L)

Ja att varje reform är fullt bekostad och det har ju varit principen hela tiden. Vi har gjort de största förändringarna av svensk skola på över trettio år, men jag är inte färdig än. Vi ser, jag är jätteglad att så många här pratar om Sveriges viktigaste yrke, lärarna. Och jag hoppas att mina i alla fall kamrater kommer ihåg det här i förhandlingsrummet sedan efter den trettonde september. För lärarna är otroligt viktiga och det är viktigt att höja deras löner. Men det är också viktigt att inse att många har lämnat yrket för att våldet och hotet i skolan har ökat med hundrafemtio procent de senaste tio åren. Vill man ha ett parti som både vill ha ordning och reda i skolsystemet, ordning och reda i klassrummet, då ska man rösta på Liberalerna.

[40:16] **Nooshi Dadgostar** (V)

Nej men dels så tycker jag nog att Centerpartiet har fel här. Vi kan inte behålla den här marknadsskolan. Den skapar så mycket negativa effekter. Men sen är det så att de sexton och tjugo senaste åren så har Liberalerna styrt skolan och vi har hamnat här. Det funkar inte. Och nu är det en massa ord bara. Nu måste vi bara gå till pudelns kärna. Vi måste satsa pengar, nummer ett. Och sen se till att få bort det här marknadsskolesystemet som har slagit sönder likvärdigheten och jämlikheten i skolan. Vi vill ha max tolv barn i varje, i förskolan för de små barnen och max tjugo i varje klassrum för, för grundskolans yngre åldrar.

[40:53] **Ann Tiberg**

Jimmie Åkesson, vad säger du? Du har ju gjort upp med Liberalerna i det här blågula löftet, Sverigelöftet hette det, att vara med och ta bort aktiebolagen i skolan, det som också Nooshi Dadgostar är inne på. Hur kommer ni att jobba för det under den här kommande mandatperioden ifall det blir er sida som vinner?

[41:13] **Jimmie Åkesson** (SD)

Att fasa ut vinstintresset. Det har vi ju påbörjat nu. Det röstade vi om för inte så länge sedan i riksdagen i ett första steg. Det finns mycket mer att göra, men poängen är ju att man ska inte kunna driva en skola på ett oseriöst sätt. Du ska inte kunna ta ut vinst genom att du försämrar kvaliteten. Och det är precis den typen av regler vi har fått på plats nu. Och som sagt, det finns mycket att göra. Jag och Simona har kommit överens om att vi gemensamt ska fortsätta driva det här. Men att förbjuda skolor, det vill säga att som Socialdemokraterna vill lägga ner skolor för hundratusentals barn och ungdomar, det är inte seriöst.

[41:48] **Ann Tiberg**

Amanda Lind.

[41:48] **Amanda Lind** (MP)

Ja men vi har ett världsunikt system i Sverige i dag. Världsunikt på det sättet att det är det enda där det går att plocka ut pengar ur skolan som borde gå till barnens utbildning. Och jag förstår inte hur det här kan vara så viktigt för högerpartierna att behålla den här möjligheten att ta ut vinst. Jag vill ge Simona Mohamsson att det har skett en del reformer den här mandatperioden som har varit bra. En del började vi jobba med om man har tagit vidare. Men den samlade kritiken måste ju Simona Mohamsson ta ansvar för. Det finns inte tillräckliga resurser för att se till att lärarna får tid med sina elever eller att minska barngrupperna. Det är det det här valet handlar om, mer resurser till skolan.

[42:25] **Programledare**

Resurser handlar ju också, har det varit i den politiska diskussionen, hur mycket pengar friskolorna ska få i skolpeng jämfört med de kommunala skolorna. Där finns det ju ett färdigutrett förslag från Tidöregeringen som ni inte har gått vidare med. Vad är din syn på det?

[42:40] **Ulf Kristersson** (M)

Ja att alla skolor ska i grund och botten ha samma förutsättningar, oavsett om de är kommunala eller ifall de är fristående. Vi har ju sett många exempel på jättefina kommunala skolor och jättedåliga kommunala skolor, jättefina friskolor och friskolor med stora brister. Det vi är helt överens om, det är att städa upp i ett system där fyrahundratusen barn har valt att använda valfriheten, att städa upp i det systemet så ingen kan missbruka det. Ingen ska kunna tjäna pengar, några pengar, inte ens få lön från en skola som inte presterar resultat. Det ordnar vi, det lyckades inte de fast de pratade om det i åtta års tid.

[43:17] **Ann Tiberg**

Elisabeth Thand Ringqvist.

[43:18] **Elisabeth Thand Ringqvist** (C)

Jag skulle sätta ljuset på en annan fråga som är otroligt viktig i skolan och som, som tur har blivit belyst under de senaste månad. Det är de som är hemmakämpar. Vi har massa personer, nästan femtiotusen som är hemma mer än fem veckor under ett år, som mår så pass dåligt i skolan att de

överhuvudtaget inte kan ta sig, eh, ta sig, liksom lära sig det man ska i skolan. Och det är ju så klart också en del av den kris som skolan har när det gäller skol, när det gäller både skriva och läsa. Därför måste vi se till att vi hem, har hemmasittarteam som hämtar de här så fort de är, är på en frånvaronivå på tio procent. För då kan man komma åt de problemen tidigare.

[43:55] **Programledare**

Eh, jag måste bara slänga in en fråga eftersom vi började med att skärmpandemin, det är också en verklighet som skoleleverna tvingas leva i, att vi måste kunna använda oss av AI till exempel. Är det rimligt att ta bort alla skärmar ur skolan, Ebba Busch?

[44:09] **Ebba Busch** (KD)

Nej men skärmarna ska fylla en vettig funktion i barnens liv och att lära sig att navigera AI är så klart en sådan. Men ta bara en sådan konkret sak som Tiktok. Det är Kina som har skapat Tiktok. Men Kina så som det används i Sverige, det är alltså förbjudet i Kina för det har Kina reglerat. Så i dag så används sociala medier och skärmar på ett sätt som fördummar, som förslöar, som är skadliga för vårt barn. Men i Kina så är det helt andra förutsättningar. Det här måste vi se nyktert på. Vi behöver absolut skärma av.

[44:45] **Programledare**

Det får bli slutord i debatten om skolan. Vi ska ta en kort paus sedan.

[44:49] **Ann Tiberg**

Ja, eh, och sammantaget är en halv miljon människor arbetslösa i dag. Hur ska de som står längst ifrån arbetsmarknaden kunna få jobb? Det ska det handla om nästa timme.

[45:00] **Jenny Strömstedt**

Vi är strax tillbaka. Välkommen tillbaka till TV4:s partiledardebatt där det nu ska handla om jobben.

[46:17] **Programledare**

Över en halv miljon människor är arbetslösa i Sverige i dag och Arbetsförmedlingen räknar med att återhämtningen tar fart nu under andra halvåret i år när företagen börjar anställa mer igen efter lågkonjunkturen.

[46:29] **Ann Tiberg**

Men bland de arbetslösa finns en grupp som har svårare att konkurrera om jobben. Det är drygt två tredjedelar av de arbetslösa som är inskrivna hos Arbetsförmedlingen det handlar om. Och vi börjar med frågan om hur politiken ska få fler av dem i arbete. Och Magdalena Andersson, ert mål är full sysselsättning. Vad betyder det i praktiken för människor som har svårt att få jobb på arbetsmarknaden?

[46:54] **Magdalena Andersson** (S)

Det handlar ju om att vi ska få fart på ekonomin. Nu har vi haft en tillväxt under vår potential. Vi ska få fler människor i arbete så att även människor som står längre ifrån arbetsmarknaden får en möjlighet att få ett steg in. Här behöver vi ha en arbetsförmedling som fungerar. Det behöver göras

en omstart av arbetsförmedlingen. Vi har rekordfå möjligheter att utbilda sig till ett bristyrke. Det behöver vi bygga ut. Men nummer ett, fart på ekonomin så företag kan växa och anställa.

[47:25] **Programledare**

Ulf KristerSSon.

[47:26] **Ulf KristerSSon** (M)

Vi har i grund och botten två olika sorters arbetslöshet i Sverige. Den ena är ju den som vi håller på att ordna nu, det vill säga inflationen går neråt, tillväxten går uppåt, konjunkturen tar fart, då kommer man anställa igen, precis som du sa i inledningen. Den andra är mycket, mycket svårare. Det är långtidsarbetslöshet. Människor som sällan talar bra svenska, som har inte någon erfarenhet överhuvudtaget. Där krävs det helt andra instanser. Och därför lägger vi om den politiken. Vi minskar invandringen till Sverige, framför allt asylinvandringen. Ökar man den igen, då får man mer problem. Svenska språket är nyckeln.

[48:00] **Ann Tiberg**

Jimmie Åkesson, eh, senast Sverige hade vad som betraktas som full sysselsättning var på 80-talet. Då låg arbetslösheten mellan två och tre procent. Är det här ett mål ni vill tillbaka till och hur?

[48:14] **Jimmie Åkesson** (SD)

Ja men det är klart att vi vill ha ner arbetslösheten till jämvikt så att säga, det är väl självklart. Men den här gruppen som Ulf pratar om, som är människor som kommer från andra delar av världen, som inte är anställningsbara på svensk arbetsmarknad, eh, de behöver ju antingen ut i arbete eller så behöver de lämna landet. Och därför måste vi jobba med det som vi har påbörjat nu. Alltså fortsätta dra åt bidragskranen så att det inte går att gå på bidrag på det sätt som vi gör i du-- Som man kan göra i dag. Att vi, man måste kvalificera sig till välfärden, ställa krav för försörjningsstöd och annat. Då kommer människor att tvingas arbeta eller göra sig anställningsbara.

[48:50] **Programledare**

Amanda Lind.

[48:52] **Amanda Lind** (MP)

Nej men såhär, arbetslösheten är verkligen ett gigantiskt misslyckande. Regeringen har förlängt lågkonjunkturen, försämrat möjligheterna för dem som har det svårast samtidigt som man har dragit ner med häpnadsväckande sju miljarder i arbetsmarknadsutbildningar och möjlighet för människor att komma in och få de här första erfarenheterna av arbetslivet om man har varit länge i en långtidsarbetslöshet. Alltså med Tidö vid rodret så har Sverige blivit sämst i OECD på att utbilda arbetslösa. Ulf KristerSSon, hur kan det vara en rimlig prioritering?

[49:23] **Ann Tiberg**

Ja, Ulf KristerSSon.

[49:25] **Ulf KristerSSon** (M)

Vi har ökat yrkesutbildningarna. Det är några saker som behövs. Det är språket. Att man kanske

inte kunna gå på SFI år efter år och inte lära sig svenska. Det andra som krävs är att flytta dit det finns jobb. Får du inte jobb där du bor, flytta då till den del av Sverige där det faktiskt finns jobb. Både enklare jobb och avancerade jobb. Och det tredje är, skaffa dig precis den yrkesutbildning som vi vet att näringslivet efterfrågar. Det gör vi. Det gjorde inte det gamla gänget.

[49:53] Programledare

Nooshi Dadgostar, ni vill ju då höja a-kassan och aktivitetsstödet för att öka tryggheten som ni säger. Hur motiverar ni människor att ta ett jobb då?

[50:02] Nooshi Dadgostar (V)

Eh, Ann Tiberg här förklarade ju precis att vi hade full sysselsättning på 80-talet. Vad hade vi för a-kassa då? Ja, vi hade en mycket, mycket bättre a-kassa, en mycket bättre sjukförsäkring än vad vi har i dag. Det är så det fungerar i den svenska modellen. Man ska inte bekämpa de arbetslösa, man ska bekämpa arbetslösheten. Och här hör ni ju herrarna här att det är aldrig deras fel, det är alltid någon färgskala på någon där ute som, som gör fel. Jag läste i Arbetarbladet här, eh, ett enda jobb på Rusta. Vet ni hur många sökande det var till det? Femhundra personer. Det saknas jobb. Vi måste fylla människors plånböcker så de kan gå ut och handla och investera.

[50:41] Ann Tiberg

Tack, Elisabeth Thand Ringqvist.

[50:43] Elisabeth Thand Ringqvist (C)

Ja, det bästa sättet att ar-- Ta sig an arbetslösheten, det är att se till att företagen anställer. Och vi vet att hälften av alla jobb skapas i företag som har färre än femtio anställda. Och det de säger är: "Sänk kostnaderna så att vi kan anställa dem." Och det handlar om att man måste sänka arbetsgivaravgifterna. Det påverkar inte människors löner, utan det påverkar den avgift som företagen betalar. Både för de som varit långtidsarbetslösa, de som har löner under trettiotusen och också de som finns i företag som växer. Då kan vi också få bukt med väldigt mycket av arbetslösheten.

[51:14] Ann Tiberg

Magdalena Andersson, här har du en tilltänkt regeringspartner. Hur ska ni enas om det här?

[51:19] Magdalena Andersson (S)

Nej men att vi behöver få fler jobb, det är ingen tvekan. Nej men de senaste fyra åren Tidös ekonomiska politik har ju varit ett haveri. De har ju skickat ut en fullsatt buss om dagen ut i arbetslöshet. Det är fler som lever på bidrag än tidigare. Eh, det har varit rekord i antalet konkurser. Eh, det är ju en totalt misslyckat. Och hade Sverige varit ett företag, då hade vd:n fått sparken. Och på söndag finns möjligheten att välja en annan riktning där vi ser till att människor kommer i arbete och att vi får fart på ekonomin.

[51:51] Programledare

Simona Mohamsson.

[51:52] **Simona Mohamsson** (L)

Det här är nog enda gången i debatten jag kommer att hålla med Nooshi Dadgostar. Vi behöver skapa fler jobb. Men det görs ju inte av politiker utan av företagare. Och jag tror en viktig del i att skapa jobb är att sänka skatten både för den som anställer och den som tar ett jobb. Men Nooshi Dadgostar, du vill ju inte skapa fler jobb, utan du vill ju se att företag lämnar Sverige. Högre skatt för att anställa, högre skatt för att ta jobb, en ny förmögenhetsskatt, skatt på kapital, skatt på sparande. Alltså vem i Sverige- Vill driva ett företag och skapa jobb?

[52:22] **Programledare**

Replik Nooshi Dadgostar.

[52:26] **Simona Mohamsson** (L)

Vem vill ta ett jobb när Nooshi Dadgostar är finansminister?

[52:30] **Nooshi Dadgostar** (V)

Men Simona, du har ju skapat hundra tusen fler arbetslösa i Sverige. Vi har en halv miljon arbetslösa. Det är unheard of. Allt ni gör är ju fel. Det är ju resultatet av detta. Det är ju det vi ser nu. Vi måste göra på ett annat sätt. Nummer ett: vi måste stoppa pengar i plånboken hos människor så de kan vara ute och handla i butiken, gå till frisören, gå ut på restaurangen så att företag kan anställa. På det sättet satsar vi på företagen och sen ska vi investera i Sverige. Då skapar vi nya jobb och utveckling.

[53:04] **Programledare**

Vi låter Ebba Busch svara nu.

[53:05] **Jenny Strömstedt**

Vilket företag ska driva tillväxten?

[53:07] **Ebba Busch** (KD)

Var ska de här pengarna komma ifrån då i Vänsterpartiets värld? Jo, men de ska ju komma ifrån svenska företag. Vi har en miljon företag i Sverige och mycket riktigt Elisabeth, som, så är det väldigt många utav dem som har färre än tio anställda, nittiosju procent. Men många stora företag nu varnar ju för den tillväxtfientliga politik som riskerar att komma med de rödgröna. Då är det skattepengar som lämnar Sverige och därmed aldrig kommer nå välfärden. Och jag som är en höger med hjärta, jag vill ju att vi ska ha mer pengar till välfärden, men då måste vi släppa loss kraften i företagandet, inte skicka ut dem ur Sverige med rödgrön politik.

[53:44] **Programledare**

Vad säger Amanda Lind?

[53:45] **Amanda Lind** (MP)

Det här är bara trams. Finanspolitiska rådet har ju själva underkänt er politik för att motverka arbetslösheten. Ni håller på med bidragstak och symbolpolitik, men det som faktiskt skulle möta det här, det är ju att se till att stötta de hushåll som har som tuffast så vi får i gång de ekonomiska

hjulen snabbare. Det är att satsa brett på arbetsmarknadsutbildningar och insatser som ni har skurit ner med hisnande sju miljarder. Och satsningarna på yrkeshögskolan motsvarar inte det. Jättebra att om folk vill flytta. I norra Sverige skriker man efter arbetskraft. Tänk om ni hade satsat på de kommuner som behövde stöd för att bygga bostäder.

[54:18] **Ebba Busch** (KD)

Det hade gett effekt. Och precis detta gör vi i just Norrlandskommunerna.

[54:23] **Amanda Lind** (MP)

Det är inte lagt en krona på det.

[54:24] **Ebba Busch** (KD)

Men de här, jo, det har vi lagt i byggkrediterna. Ni kommer att driva svenska storföretag ut ur Sverige med den politik som, som ni nu driver. Politiker måste klara av att lyssna på dem som är jobbskaparna, företagarna. Och de ropar nu och varnar för precis den politik som ni driver. Lyssna på dem som står för jobben. Vi skapar inga jobb här, men vi kan skapa förutsättningar för företagen. Driv inte bort dem, riv hindren för dem.

[54:53] **Amanda Lind** (MP)

Får jag svara på det?

[54:54] **Ebba Busch** (KD)

Snabb replik.

[54:54] **Amanda Lind** (MP)

Ja, självklart vill vi se goda förutsättningar i Sverige för företagande. Men Ebba Busch, vi har femhundra miljardärer i Sverige. Vi har tvåhundrasjuttiosex tusen barn som lever i fattigdom. Och jag måste säga att den här diskussionen blir ju väldigt märklig. Miljardärerna, de ska få sätta själva avgöra vilken skatt de har medan Sveriges fattigaste går på knäna. Jag tycker det är oanständigt ovärdigt. Låt oss, låt oss satsa på en offensiv politik för fler jobb, mindre arbetslöshet. Ni har misslyckats.

[55:22] **Ebba Busch** (KD)

Och hur mycket pengar får vi kvar till välfärden om de här miljardärerna lämnar? Det är väldigt enkel matte. Man får noll till välfärden. Ulf Kristersson.

[55:28] **Amanda Lind** (MP)

Det där stämmer ju inte.

[55:29] **Ulf Kristersson** (M)

Ja men tala inte illa om Sverige. Vi har alltså fler människor än någonsin förut som går till jobbet på morgonen. Vi har svenska företag som erövrar precis hela världen, inte minst i techsektorerna som resten av världen är avundsjuk på. Vad de varnar för nu, det är den vänstersväng som framför allt de där tre partierna står för med höjda skatter på sparande, på arbete, på investeringar. Detta

varnar de för. Det nya är inte att de varnar för dem, att de varnar för Centern också, det är det nya. Att Centern ska medverka till en skattehöjarpolitik som driver företag ut ur Sverige.

[56:06] **Ann Tiberg**

Ja, då tar vi tan-- Elisabeth Thand Ringqvist.

[56:08] **Elisabeth Thand Ringqvist** (C)

Och det vet Ulf Kristersson mycket väl att Centerpartiet inte står för. Och vi-- Han vet också mycket väl att vi vill driva en politik där Vänsterpartiets politik inte har något inflytande. Och, men Ulf Kristersson vet också mycket väl att vi tillhör de sämsta i EU på arbetslöshet. Och om vi bara kravlade oss upp till mittenivå så skulle vi ha fyrtiofem miljarder mer att fördela varje år. Men jag vet, jag har suttit på den sidan där man anställer människor i företag, i många typer av företag. Jag vet att sänkta kostnader för att anställa, mindre regelkrångel för företagen och se till att människor får mer kvar i plånboken istället för att lägga dit bidrag. Det är det som gör att människor också flyttar till de jobb som finns runt om i Sverige.

[56:47] **Programledare**

Många händer i luften, men ni ska alla få tala. Jimmie Åkesson har stått och viftat länge.

[56:50] **Jimmie Åkesson** (SD)

Nej men jag tycker en sak som vi missar egentligen lite till mans, det är ju det här med att alla ungdomar i dag förväntas gå forskarförberedande utbildning på universitet eller högskola. Vi har en etableringsålder på arbetsmarknaden som närmare trettio år. Det är ju inte hållbart, det förstår alla. Och jag tycker Ulf är inne för någonting väldigt konkret och väldigt viktigt här. Vi behöver i högre grad anpassa utbildningspolitiken efter de behov som finns på arbetsmarknaden. Och då behöver vi också yrkesutbildade i gymnasiet. Att man börjar utbilda sig till ett yrke, börja jobba tidigare, kan sätta bo och bilda familj. Det tror jag är den väg vi behöver gå för att vi ska fylla de luckor som finns på arbetsmarknaden också när det gäller de praktiska yrkena.

[57:30] **Ann Tiberg**

Tack. Simona Mohamsson.

[57:31] **Simona Mohamsson** (L)

Ja, men jag tror verkligen på Elisabeth Thand Ringqvist när hon säger att hon vill ha en företagervänlig och tillväxtvänlig politik. Problemet är att tre socialdemokratiska och socialistiska partier är mer än ett centerparti. Och jag har tidigare debatter försökt sträcka ut handen till Centerpartiet att komma till högerblocket och få igenom tillväxtvänlig politik. Då har jag fått ett nej. Så nu vänder jag mig direkt till de som överväger Centerpartiet. Lägga er röst på Liberalerna istället. Vi lovar att leverera företagsvänlig och tillväxtvänlig politik.

[58:04] **Programledare**

Magdalena Andersson, så får du komma in och svara på det.

[58:07] **Magdalena Andersson** (S)

Jag tycker vi kanske kan gå och titta på hur det brukar vara när det är socialdemokratiskt ledda regeringar och när det är högerregeringar. När det är högerregeringar har vi en tillväxt under vår potential. Vi har en ökande arbetslöshet, vi har många konkurser och vi har kaos i statsfinanserna. Med socialdemokratiskt ledda regeringar, då har vi haft tillväxt över vår potential, minskande arbetslöshet, växande företag, fler anställda och ordning och reda i statsfinanserna. Och det är mellan de två alternativen som svenska folket ska välja på söndag.

[58:40] **Programledare**

Ebba Busch.

[58:40] **Ebba Busch** (KD)

Jag tycker att det är lite visionslöst. Jag tror att Sverige behöver gå in i en ny nybyggeri och då kan vi inte dra ner på satsningarna på att underhålla våra vägar som Miljöpartiet föreslår. Vi behöver tvärtom ha mer till infrastruktur, både järnväg och väg. Vi kan inte säga nej till gruvor som de rödgröna är så rädda för. För att det är det som skulle kunna göra att Sverige kan bli av med vårt skadliga beroende av Kina. Nittio procent är vi beroende av Kina. Så det är dags för Sverige med en radikal regelförenklingsagenda, gruvor, energi, där kärnkraften är central och så så klart då mer infrastruktur.

[59:16] **Ann Tiberg**

Elisabeth Thand Ringqvist.

[59:17] **Elisabeth Thand Ringqvist** (C)

Ja, där håller jag med Ebba i mycket det hon säger. Men det som Mona säger att jag får allt jag behöver när jag kommer till hennes sida. Det stämmer ju inte, för det är ju inte en politik med tillväxt, tillit och framtidstro. När tilliten till de som kommer hit och jobbar från andra länder, de riskerar att åka ut och de är helt nödvändiga för företagen. För att du tycker inte att arbetskraftsinvandring längre är viktigt. Du tycker också att permanent uppehållstillstånd, de kan man dra bort från människor och det skapar inte det samhälle som vi tror man behöver för att ha ett framtidstro och tillit i samhället.

[59:48] **Simona Mohamsson** (L)

Jag tycker det är jätteviktigt med arbetskraftsinvandring. Det är därför jag tycker att vi ska ha en stram och human migration, en migration som gynnar Sverige. Jag tycker det är jätteviktigt att vi fortsätter sänka skatterna så att företag inte flyr vårt land. Jag tycker det är jättevi. Får jag fortsätta? Jag tycker också det är viktigt att prata om en jobbfråga ingen annan kommer lyfta här, nämligen jo, skatten på de som utbildar sig till någonting riktigt svårt. Idag betalar de femtio, över femtio procent på varje löneökning. Vi borde ta bort straffskatten på utbildning. Med oss får du ju traditionell borgerlig högerpolitik istället för att samarbeta med en rödgrön röra.

[1:00:23] **Nooshi Dadgostar** (V)

Nooshi Dadgostar. Ja men vi föreslår att vi ska tillskapa trettiatusen nya ungdomsjobb. Det ska vi

göra dag ett när vi har fått ett maktskifte, få ut unga människor ut i arbete. Men någonstans måste man ju också reflektera över vad har blivit resultatet av den politiken man har fört. Nu har ni ju sänkt skatterna väldigt mycket för höginkomsttagare. Ni har alla själva fått en skattesänkning på sextusen kronor i månaden medans den som har varit arbetslös länge får sextusen i månaden bara att leva på. Och det har gett hundratusen fler arbetslösa. Då måste man ha en annan politik. När vi har varit ett jämlikt land i Sverige, då har vi haft full sysselsättning.

[1:01:01] **Ann Tiberg**

Tack, Nooshi Dadgostar, nu har du dragit över. Jimmie Åkesson.

[1:01:03] **Jimmie Åkesson** (SD)

Det är en annan sak vi inte nämner apropå den här strukturella arbetslösheten. Den är till stor del beroende på invandringen naturligtvis. Men det finns ju också, och det möter jag allt oftare, inte minst under den här valrörelsen, alltså den här ålderismen, att man som senior i dag, alltså passerat femtio, är arbetslös, har så otroligt svårt att få ett nytt jobb trots att den erfarenhet man har borde vara någonting som faktiskt är en merit snarare. Det där behöver vi göra någonting åt på riktigt. Det har ju tillsatts nu ett nationellt råd mot just ålderism för att kartlägga det här. Det tycker jag är ett väldigt bra steg på vägen.

[1:01:37] **Ann Tiberg**

Ebba Busch, det är ju också så att den höjda pensionsåldern har lett till att de som så att säga tidigare gick i pension men nu istället är kvar på arbetsmarknaden, de befinner sig i just den här gruppen, vilket Jimmie Åkesson nämner. Vad vill ni göra för dem?

[1:01:53] **Ebba Busch** (KD)

Ja men det behöver vara så att vi fortsatt lönar sig att, att jobba även efter sextiofemårsstrecket. Och jag, en stor anledning till att jag engagerade mig politiskt är just för att jag märkte hur både min mormor och min mamma har mött den här ålderismen, även i kontakter med myndigheter och definitivt i kontakt på arbetsmarknaden. Och att, att ha skarpare regelverk för att motverka den diskrimineringen, det är ett viktigt sätt och att göra det lättare för människor som ställer om mitt i livet.

[1:02:26] **Programledare**

Men mer konkret då, just de här som står väldigt långt ifrån arbetsmarknaden. Eh, problemet att få ut folk i jobb, det är ju då ofta att många saknar utbildning, eh, som ens ser dem en chans då på minimilön. Och, och utbildningarna har man också kanske ibland svårt att tillgodogöra sig på grund just av bristande förkunskaper och språk. Så vad vill du göra för dem?

[1:02:48] **Ulf Kristersson** (M)

Är det inte först bara ett anmärkningsvärt att vi har en före detta finansminister som står och talar illa om Sverige och talar osanning om siffrorna? Vi kom alltså från tio procents inflation under er tid, nu är den två. Vi kom från låg tillväxt under er tid, nu är den högst nästan i Europa. Vi har en sjunkande arbetslöshet, vi har låg, lägre statsskuld nu än den sista som Magdalena Andersson

lämnar efter sig och vi har företag i internationell världsklass. Om allt detta pratar de illa och osant.

[1:03:18] **Ann Tiberg**

Då kan Magdalena Andersson svara då.

[1:03:20] **Magdalena Andersson** (S)

Nej men en politiker som inte vågar se de samhällsproblem vi har med nästan en halv miljon arbetslösa. När vi haft rekord i antalet konkurser och vi lånar tvåhundratusen kronor varje minut på grund av att man inte har finansierat sina budgetar. Om man inte ens klarar av att se det, då kommer man ju aldrig ha en politik för att lösa de här problemen. Och därför så kan vi ju inte ge de här partierna fyra år till med att förstöra svensk ekonomi och statsfinanser.

[1:03:49] **Ulf Kristersson** (M)

Det är inte svar på någonting. Du medger alltså att du talar osanning. Det var ni som hade tio procents inflation. Vi har två. Det var ni som hade låg tillväxt. Vi har hög. Nu har vi sjunkande arbetslöshet och under vår tid så blomstrar de svenska företagen internationellt och de hyllas internationellt. Jag skryter inte om mina vägnar. Jag skryter åt alla de människor som har gjort stordåd i tuffa tider och nu sätter Sverige på kartan för andra saker än ständiga skjutningar. Ni borde skämmas.

[1:04:17] **Magdalena Andersson** (S)

Ulf Kristersson är alltså nöjd med att en halv miljon människor är arbetslösa, men att nästan hundratusen fler personer har blivit arbetslösa med hans politik. Med det faktum att vi har de största underskotten i statsfinanserna på en hel generation. Och det är klart att Kristersson är så nöjd med vad han har gjort under de här åren. Vad ska det då bli när han fyra år till? Hur många kommer att vara arbetslösa? Hur stor statsskuld kommer vi ha med Ulf Kristerssons politik? Oseriösa ekonomiska politik.

[1:04:50] **Ulf Kristersson** (M)

Men man vill ju veta en sak bara. Man vill ju veta. Vi har alltså lägre statsskuld i relation till BNP i dag än den som de lämnar efter sig. Nej. Då vill man ju veta en sak. Är det Ukrainastödet? Är det försvarssatsningarna? För ni spenderar ungefär lika mycket pengar i era budgetar. Ni borde åtminstone säga vad ni själva står för.

[1:05:08] **Magdalena Andersson** (S)

Det är fel. Det är faktiskt fel, för det är högre statsskuld när Ulf Kristersson lämnar än när han tillträdde. Och problemet är att de har befört en, en helt oseriöst ekonomisk politik. Man har fört kulturkrig mot den nya tekniken som svenska företag har investerat miljarder i. Man har fört en politik där man under tuffa tider istället för att satsa på vanliga familjer så att de kan dra i gång konsumtionen, spendera lite mer, höja barnbidragen, höja pensionerna. Så man istället sänkt skatten för de allra rikaste.

[1:05:37] **Programledare**

Nu följer vi ordningen här, Jimmie Åkesson.

[1:05:39] **Magdalena Andersson** (S)

Det kommer aldrig lösa det här problemet.

[1:05:41] **Jimmie Åkesson** (SD)

Varför är du så sur hela tiden? Jag förstår inte detta. Alltså, det är så många kurvor som pekar i rätt riktning nu. Reallönerna ökar, matpriserna går ner, tillväxten tilltar, arbetslösheten är på väg nedåt och du bara fortsätter att vara sur. Kan du inte visa lite tacksamhet kanske istället till alla de poliser som nu gör att vårt land blir tryggare, de sjuksköterskor och andra vårdanställda som gör att vårdköerna faktiskt minskar. Istället för att bara vara så förbaskat sur hela tiden. Det är så jäkla tråkigt.

[1:06:10] **Jenny Strömstedt**

Låt Amanda Lind svara nu.

[1:06:10] **Magdalena Andersson** (S)

Vet du varför jag är så här sur? Det är när jag träffar ungdomar som får börja sitt vuxna liv i arbetslöshet, som inte kommer in på arbetsmarknaden eftersom med din politik så är ungdomsarbetslösheten nu tjugofem procent.

[1:06:25] **Jimmie Åkesson** (SD)

Det är den inte.

[1:06:26] **Magdalena Andersson** (S)

Varför är jag så sur? Därför att jag nyss träffade två ungdomar som väntar på utvisning och om du får chansen att fortsätta och nu bli minister, då kommer de få lämna Sverige. De talar perfekt svenska, de är utbildade här.

[1:06:39] **Programledare**

Amanda Lind. Vi behöver gå vidare.

[1:06:41] **Ann Tiberg**

Amanda Lind.

[1:06:44] **Amanda Lind** (MP)

Jag tror det är dags att höja nivån lite. Jag kan svara på frågan som Ulf Kristersson undvek effektivt i trettio sekunder. Hur vi ska få språksvaga personer att komma in på arbetsmarknaden. Det handlar bland annat om att språkanpassa SFI, att göra speciella yrkesinriktningar, att förbättra etableringsprogrammet. Så att se till att de som kommer till Sverige får svenska från drag, dag ett. Det här har ju ni effektivt motbevisat. Och dessutom vill ni ju utvisa människor som faktiskt bidrar till vår arbetsmarknad och är utbildade och jobbar i Sverige. Det är ju dubbelfel.

[1:07:20] Programledare

Vi har ju, står också inför en, en arbetsmarknad som utmanas av AI och där framför allt nyutexaminerade och unga riskerar att få det svårare att få jobb. Jimmie Åkesson var inne på mer arbetsmarknadsanpassade utbildningar. Vad säger du Simona Mohamsson? Är det dags att minska utbildningsplatserna på juristlinjen för att ta ett exempel?

[1:07:41] Simona Mohamsson (L)

Jag tror framför allt att vi behöver fokusera på att fortsätta öka platserna på yrkesutbildningar, fortsätta se till att förändra SFI så att det faktiskt blir någon sorts genomfart, att man behöver bli bättre på svenska språket och jobba med värderingar. För det är lika viktigt att lära sig svenska räcker inte för att bli en del av det svenska samhället. Jag tror såhär, när det gäller skolan försökte jag i förra passet vara väldigt tydlig med. Där vill jag inte ha skärmar eller AI, men det betyder inte på något sätt att vi inte är framåtlutade i att det kommer att vara helt avgörande. Men det får man göra när man är äldre. Jag tror att många behöver lära sig läsa till och börja med för att vara attraktiva på arbetsmarknaden.

[1:08:19] Nooshi Dadgostar (V)

Modernisering och strukturomvandling är i grunden bra. Nu ska vi använda AI för att underlätta människors arbete, minska administrationen, se till att vi har bra journalsystem. Och det här kräver ett medarbetarinflytande så att det är rätt saker som vi gör. Och det kan också frigöra så mycket tid så att vi också kan, tycker jag, det här är en del av att korta veckoarbetstiden. Vi behöver se till att vi håller jämna steg med våra grannländer Norge, Danmark, Tyskland, Frankrike och korta veckoarbetstiden. Det är det vi ska göra nästa mandatperiod.

[1:08:52] Programledare

Ni vill ju få fler svenska företag att använda AI. Om då snabbare användning gör att vissa instegsjobb försvinner, är det ett pris som vi får betala?

[1:09:02] Elisabeth Thand Ringqvist (C)

AI är ju ett helt nytt operativsystem för Sverige och många andra länder och vi måste se till att vi är med och leder den. Annars blir vi överkörda utav den utvecklingen. Och därför så måste vi se till att företag, oavsett vilka branscher de finns inom, använder AI på bästa sätt. Vi måste också se till att vi har en utbildning, att vi använder det som är omställningsstudiestödet som vi utvidgar det så att vi också kan använda det mer. Men vi måste också ta hand om vår säkerhet och vi måste vara med och leda den säkerheten så att vi inom Europa inte blir styrda utav USA och Kina. Och här har regeringen suttit på händerna och sett det här passera.

[1:09:38] Programledare

Tack så mycket. Ebba Busch, har ni suttit på händerna?

[1:09:41] Ebba Busch (KD)

Nej, det har vi verkligen inte gjort. Och Sverige blev inte två i världen på innovation av den här sortens straff som vi såg alldeles nyss. Och nu är vi på väg att bli omsprungna i AI. Det här kommer

att ha lika stor påverkan på världen som el och internetintroduktion. Och jag har fyra grundprinciper för hur AI måste funka. Ett, det ska inte vara en klassfråga, det ska vara tillgängligt för alla. Två, det ska märkas i BNP, det ska ge ökad ekonomisk tillväxt. Det ska förbättra livskvaliteten för människor och underlätta livet mer tid för varandra. Och fyra, det ska göra vardagen och välfärden bättre utöver att då lägga ner de tjugo regionerna. Och för det så tror jag att nästa mandatperiod behövs en AI-general.

[1:10:23] **Jenny Strömstedt**

Tack, tack. Det, tyvärr så hinner vi inte mer om AI i den här akten. Vi ska gå vidare och ta en kort paus Ann. Vad händer sen?

[1:10:29] **Ann Tiberg**

Ja, sen ska vi tala om klimatmål, bränslepriser, kärnkraft och också om hur Sverige långsiktigt ska klara att finansiera ett allt större militärt försvar.

[1:10:43] **Jenny Strömstedt**

Vi är strax tillbaka.

[1:11:59] **Ann Tiberg**

Välkomna tillbaka till TV4:s partiledardebatt där vi ska börja med Sveriges roll i att bekämpa klimatförändringarna. Enligt samlad forskning är det svårt att undvika att en komma fem gradersmålet för jordens uppvärmning överskrids.

[1:12:16] **Programledare**

Ja, och ju större och längre temperaturökningen blir, desto större risken för oåterkalleliga skador på ekosystem, stigande havsnivåer och förlust av biologisk mångfald.

[1:12:27] **Ann Tiberg**

Ja, och Sverige har i dag gemensamt beslutade nationella klimatmål och de mål som vi åtagit oss inom EU. Men enligt Naturvårdsverkets senaste bedömning räcker dagens styrmedel inte för att nå de svenska klimatmålen och Sverige bedöms inte heller uppfylla sina klimatåtaganden inom EU.

[1:12:48] **Programledare**

Men Sverige har samtidigt kommit långt vad gäller att få ner utsläppen nationellt och det finns krav på att formulera om de svenska målen. Och jag tänkte börja med dig, Ebba Busch. Och sen som i höstas enades ju alla partier om de svenska målen att de ska stå fast. Men ni har ändrat er. Varför?

[1:13:06] **Ebba Busch (KD)**

Nej, men vi vill fortsatt värna att få ner utsläppen och det ska vi göra igenom elektrifiering. Men vi ska inte göra det på ett sätt som gör att människor inte hänger med och att det är enskilda människors plånböcker och vardag som betalar det stora priset. Och därför ser jag med jättestor oro och det svenska näringslivet också på risken för att hela det svenska kärnkraftsprogrammet rivs upp om de rödgröna får styra kommande år. Därför mer fossilfri baskraft, det är avgörande för att få ihop minskade utsläpp med ökad ekonomisk tillväxt.

[1:13:39] **Ann Tiberg**

Vi ska komma tillbaka till kärnkraftsprogrammen, men vi ska fråga först dig Elisabeth Thand Ringqvist, för du vill ju bilda regering med KD. Hur ser du att ni skulle kunna enas just om klimatmålen som väl ni vill ha kvar?

[1:13:52] **Elisabeth Thand Ringqvist** (C)

Ja men jag vill börja att vi har ett moraliskt ansvar att förvalta den natur som vi har fått till låns. Vi har trädgräns som nu i Sverige är på väg upp. Vi har kalvfjäll som håller på att försvinner. Det är liksom landskap som har funnits i tusentals år som på några generationer håller på att försvinna. Och därför behöver vi också nå de klimatmål vi har satt upp i Sverige och i EU. Men vi gör ju det på ett sådant sätt att vi också producerar produkter och tjänster så att vi kan hjälpa andra länder att nå deras klimatmål. Och det är det som är det smarta.

[1:14:24] **Programledare**

Jimmie Åkesson, du har ju sagt att klimatfrågan är viktig. Under vilka förutsättningar bör Sverige öka takten i klimatomställningen?

[1:14:33] **Jimmie Åkesson** (SD)

Alltså våra utsläpp påverkar inte ens på marginalen globalt. Så att det där är ju en icke-fråga som jag ser det. Alltså vi hade för fyra år sedan världens dyraste bränsle i Sverige. Det är helt orimligt i ett land som har så stora avstånd som vi har och där människor fortfarande faktiskt bor på landsbygd och i glesbygd. Det får vi aldrig komma tillbaka till, vilket vi kommer att göra om de här får styra. Kärnkraftsprogrammet är helt avgörande för att långsiktigt bli fossilfria. Och det är det jag tycker vi ska fokusera på. Samtidigt som jag tycker Elisabeth är inne på någonting rimligt här. Vi behöver ju också innovation och där är ju Sverige framstående och där kan vi också hjälpa globalt.

[1:15:10] **Ann Tiberg**

Amanda Lind.

[1:15:12] **Amanda Lind** (MP)

Ja, jag tycker att vi måste landa i att klimatfrågan är precis som ni sa i grunden en säkerhetsfråga och att vi måste börja arbeta med den digniteten. Alltså titta på extremhettan och skogsbränderna i Europa den här sommaren. Vi har passerat globala värmerekord tre år i rad. Augusti var den varmaste månaden som någonsin har uppmätts. Och då duger inte att säga att klimatet är något vi kan lösa sen, någon annan gång, någon annan ska göra det. Vi måste ju ta vårt ansvar och vi vill ju se en regering som är byggd för klimatomställningen, som har viljan och politiken för att klara det här. Det har inte Tidö.

[1:15:48] **Nooshi Dadgostar** (V)

I ert.

[1:15:49] **Jimmie Åkesson** (SD)

Hur mycket mindre bränder blir det om vi får sex kronor dyrare bensin?

[1:15:54] **Amanda Lind** (MP)

Men snälla Jimmie Åkesson.

[1:15:55] **Jimmie Åkesson** (SD)

Nej, men det är ju det. Det är ju det som är, det är ju bara symbolpolitik. Det är inte på riktigt, utan det som på riktigt hjälper, det är ju att vi sänker utsläppen i de delar av världen där utsläppen är som värst. Inte att vi betalar multum av våra hårt ihoparbetade skattepengar eller för att vi omöjliggör för människor att köra sin bil i Sverige på det sätt som ni vill. Det hjälper inte ens på marginalen. Det förändrar inte att några, några bränder upphör eller att det, att det blir kallare i världen. Inte ens i tillstymmelse till effekt.

[1:16:26] **Amanda Lind** (MP)

Men Jimmie Åkesson verkar inte veta att alla länder har ett ansvar att få ner utsläppen. Det spelar ingen roll hur mycket ni sprider vilseledande grafer eller hänvisar till insatser som gjordes för många år sedan av andra regeringar. Vi har alla ett ansvar att göra det här jobbet. Vi kan göra det på ett smart, på ett rättvist, på ett effektivt sätt som också skapar jobb och utveckling i Sverige. Men att sitta på händerna, det ger ju absolut ingenting.

[1:16:52] **Programledare**

Jag måste bara fråga, om man läser Socialdemokraternas valmanifest så står det ju där att Sverige ska nå EU:s klimatmål, men inte lika tydliga med de svenska. Vad tycker du?

[1:17:03] **Magdalena Andersson** (S)

Nej, men vi har ju kommit väldigt långt från de svenska målen och det beror ju på Tidöpartiernas politik. Här får Kristersson hålla i sig nu för nu kommer lite obekväma sanningar. Nämligen att det har gått från ett tillstånd där vi hade en tillväxt över vår potential och sjunkande utsläpp till en tillväxt under vår potential och ökande utsläpp. Det är någonting som gör Jimmie Åkesson väldigt glad. Var kärlek till islamistiska diktaturers fossila bränslen möjligen är lite svårt att förstå. Men det vi behöver är ju en regering som ser till att Sverige så gör sin del av jobbet. Simona Mohamsson.

[1:17:37] **Simona Mohamsson** (L)

Ja men vi ska ha ambitiösa mål, men vi måste ju ha en realistisk väg att nå dem. Och det är inte realistiskt att svenska folket behöver betala sju höga priser när de ska tanka bilen för att träffa mormor. Det är inte realistiskt att vi ska vänta på när vinden blåser eller solen skiner för att våra industrier ska kunna jobba och för att människor ska kunna ladda både sin elbil eller sin telefon. Och därför är det viktigt att vi nu bygger ut kärnkraften och ser till att vi har en baskraft. Det är inte så att man kan ladda framtidens elbilar med handhjärtan, Miljöpartiet.

[1:18:13] **Programledare**

Om vi pratar om kärnkraften då Nooshi Dadgostar. Vill du riva upp de här finansieringsbesluten som finns?

[1:18:20] **Nooshi Dadgostar** (V)

Nu får vi ju titta på det, vilka avtal som har ingåtts och hur vi går vidare med det. Men det är ju svindyrt det de har satt i gång. Och man ska veta det att vi i Sverige producerar alltså mycket mer energi än vad vi själva använder. Det som gör att det blir dyrt, det är att man exporterar elen och importerar höga europeiska priser. Det vill vi sätta stopp för och införa Sverige priser. Men om jag får gå vidare, vilket jag knappt hinner. Men gör trevliga saker istället. Fortsätt med det här som ni har tagit från oss. Halvera kollektivtrafikavgiften, billiga elbilar, se till att återinföra nattågen, gör bra saker. Det kan bli bra.

[1:18:59] **Ann Tiberg**

Tack. Ulf Kristersson.

[1:19:00] **Ulf Kristersson** (M)

Nej men om Socialdemokraterna nu på allvar vill höja bränslepriserna med tio kronor litern och kompromissa bort kärnkraftsbesluten med Miljöpartiet och Vänsterpartiet, då är det hög tid att säga det före söndag. Det är det vi har-- farhågan vi haft hela tiden. Sveriges viktigaste klimatarena är EU. Det fanns skäl till att vi var pådrivande för EU:s klimatpolitik, men Sverige är alltså bäst i klassen. Vi har lägst utsläpp i hela EU. Vi har negativa nettoutsläpp i Sverige. Glöm inte det på väg.

[1:19:33] **Ann Tiberg**

Magdalena Andersson.

[1:19:35] **Magdalena Andersson** (S)

Nej men Kristersson har ju ingen egen klimatpolitik och då försöker han skrämmas med Socialdemokraterna. Jag menar, Sverige är ett avlångt land. Eh, den vanligaste bilen är en Volvo V70 som är bensindriven. Eh, människor behöver ha bilen för att åka till jobbet och därför måste vi ha en klimatomställning som fungerar för vanligt folk. Och där behöver vi se till att det är fler som får möjlighet att kunna köpa en begagnad elbil med en rejäl subvention, kunna leasa en elbil med en rejäl subvention så att man kan köra billigt. För när man väl har en elbil, då är det mycket billigare än att köra på fossila bränslen.

[1:20:10] **Ann Tiberg**

Tack. Elisabeth Thand Ringqvist, vad säger du om bensinpriserna?

[1:20:14] **Elisabeth Thand Ringqvist** (C)

Jag måste bemöta det som Ulf Kristersson säger här om, om, om klimatomställningen. Alltså, vad är det som säger att, eh, när vi har en energipolitik som vi ska ha kärnkraft så småningom, men den kommer inte ge någon kilowattimme förrän kanske fyrtio, fyrtiofem om vi är duktiga. Men innan dess så måste vi ändå ha vindkraft på land. Vi måste ha vindkraft till havs. Annars har ju inte företagen, framför allt inte industrin i södra Sverige, någon kraft att ta tag i. Så varför har det varit så svårt att se till att skapa helheten? Och varför ville du absolut inte ha en blocköverskridande energiöverenskommelse? För då hade ju allting varit mycket enklare.

[1:20:52] **Ulf Kristersson** (M)

För att göra upp om kärnkraft med Vänsterpartiet och Miljöpartiet tror jag sådär på ärligt talat. Men faktum är att vi har ju världens kanske bästa elsystem. Eller hade i vart fall därför vi hade både vattenkraft och kärnkraft. Och nu återuppbygger vi under Ebbas ledning ett nytt kärnkraftsprogram så vi kan se till att de världsledande industrier som vill ha fossilfri el för att ställa klimatsmarta produkter på en växande världsmarknad kan göra just detta. Det är ju så Sverige bidrar till klimatomställningen.

[1:21:20] **Nooshi Dadgostar** (V)

Vi, vi var ju beredda att ingå en överenskommelse och man får ju ge och ta. Det är ju så det fungerar. Så jag tycker väldigt illa om att Ulf Kristersson och Jimmie Åkesson stoppade den här överenskommelsen och satte egna parti-partipolitiska intressen för att ha den här debatten framför svensk industri och att faktiskt komma överens om en, ja men energiuppgörelse som hade varit väldigt bra just nu för svenskt näringsliv. Så jag är väldigt bekymrad över det här taktiserandet framför Sveriges intressen.

[1:21:50] **Ann Tiberg**

Vi skickar den till Ebba Busch för det var ju du som försökte få ihop den där energiuppgörelsen.

[1:21:56] **Ebba Busch** (KD)

Ja, och jag kommer alltid att sätta Sveriges bästa i centrum och det bästa är att vi har både vindkraft och kärnkraft. Eh, och ja, det fanns goda möjligheter i olika omgångar att få en överenskommelse. Jag tror fortfarande att det vore det bästa för Sverige. Jag vill vara konstruktiv, jag söker det samarbetet. Men nu är det ju uppenbart ändå att röstar man på ett rödgrönt parti, då blir det ett frågetecken kring kärnkraften. Röstar man däremot på något av våra blågula partier, ja men då kommer kärnkraftsprogrammen att fullföljas. Och det är viktigt om Sverige ska stå starkt.

[1:22:30] **Programledare**

Ja, Magdalena Andersson, vad skulle ingå i en sådan överenskommelse då? När det handlar om fortsatt kärnkraft, teknikneutrala stöd så man kan göra anslutningar till havsbaserad vindkraft till exempel. Vad vill du ha där?

[1:22:41] **Magdalena Andersson** (S)

Nej men Sverige behöver både kärnkraft och havsbaserad vind. Vi behöver både och. Övriga länder runt Östersjön bygger nu ut havsbaserad vind i snabb takt. Men Sverige gör inte det därför att den här regeringen har dragit undan mattan för de ekonomiska förutsättningarna. Jag uppskattar Ebba Busch konstruktivitet när det gäller energipolitiken. Om jag får förmånen att bli statsminister efter valet, då kommer jag första dagen bjuda in till en samtal om en bred energiöverenskommelse. Och den kommer naturligtvis handla om både kärnkraft, vattenkraft och den havsbaserade vinden.

[1:23:15] **Programledare**

Finns kärnkraften med där, Amanda Lind?

[1:23:17] **Amanda Lind** (MP)

Alltså vi går ju till val på att få till snabb, billig energi, precis som företagen behöver här och nu för att vi ska kunna kickstarta i gång klimatomställningen igen. Och det vågar jag lova att med en rödgrön regering så är det precis det vi kommer att leverera. Men jag vill bara liksom återigen peka på att både Jimmie Åkesson och Ulf Kristersson sprider alltså vilseledande information och påstår att Sverige har uppnått netto noll redan. Som att vi inte behöver göra någonting. Jag förväntar mig mer av en statsminister att ta ansvar för klimatomställningen.

[1:23:49] **Ann Tiberg**

Replik, Ulf Kristersson.

[1:23:50] **Ulf Kristersson** (M)

Jag sa inte att vi inte ska göra mer. Vi slåss nu för stora svenska exportföretag i EU så att de inte får helt nya och sämre regler efter deras stora fossilfria investeringar. Vi slåss för deras skull. Vi slåss för att EU ska ligga på Kina och ligga på USA. Men det förtar inte faktum. Sverige är alltså bäst i klassen. Lägg inte på Sverige en massa kostnader som försämrar våra företags möjlighet att lyckas i resten världen, för det blir ingen bra klimatpolitik det alls.

[1:24:19] **Ann Tiberg**

Simona Mohamsson, vad säger du om teknikneutralt stöd? Alltså det, de skiss till uppgörelser som diskuteras här, eh, som då skulle vara ett stöd även till havsbaserad vindkraft.

[1:24:28] **Simona Mohamsson** (L)

Ja men såhär, jag sätter mig gärna och ha ett gemensamt grupparbete, men problemet är att man kan inte ta ett grupparbete när det finns personer som inte vill. Vi kan inte vänta på den som vill minst när det gäller investeringar i Sverige. Och jag håller helt med statsministern här. Europa kan bli världens bästa klimatorganisation. Vad vi gör lokalt här i Sverige spelar liten roll. När vi har en opålitlig Donald Trump och vi har ett Ryssland i närområdet, då spelar det roll om vi ger EU starkare muskler när det gäller utsläppsrätter, när det gäller handel, när det gäller säkerhet. Det är det enda sättet vi kan säkra vad som sker även här i Sverige.

[1:25:08] **Elisabeth Thand Ringqvist** (C)

Jag måste syna statsministerns uttryck här att vi, att EU skulle vara det bästa för det klimat vi håller på med nu. När utsläppshandelssystemet som den här regeringen, Tidöregeringen, ändå har, har försvarat väl och legat i framkant. Men om det är så att ni skulle vinna valet och Sverigedemokraterna får ett avgörande inflytande i den då, så driver de en helt annan agenda. De vill ju inte att utsläppshandelssystemet ska vara kvar. Och utsläppshandelssystemet är ju jätteviktigt för alla de företag i Sverige som har ställt om, som litar på de spelreglerna som EU har infört och gjort stora investeringar, vilket är bra både för Sverige och för klimatet globalt.

[1:25:48] **Ann Tiberg**

Vi kanske ska låta Jimmie Åkesson svara på det.

[1:25:50] **Jimmie Åkesson** (SD)

Ja, det hade jag inte tänkt. Däremot hade jag tänkt säga någonting om den här breda uppgörelsen. För att det är klart att det kan man ju säga, och det låter ju fint så klart med en bred uppgörelse. Det kan vi ha om allting. Och jag har hört många förslag här i dag om att vi ska ha breda uppgörelser om precis allting. Men det blir ju grupparbeten som Simona säger. Det blir ingenting gjort då. Jag tycker vi har nog med nu att bygga ut baskraften. Eh, Magdalena Andersson och alla andra här som vill ha vindkraft får jättegärna bygga vindkraft. Men förvänta er inte att svenska folket ska betala för det, utan vi ska betala för det som vi behöver. Det är baskraft, inte mer vindkraft.

[1:26:22] **Jenny Strömstedt**

Ulf Kristersson, vill du svara på Elisabeth Thand Ringqvist just när det handlar om handeln med utsläppsrätter och priset för dem?

[1:26:28] **Ulf Kristersson** (M)

Jag tror det är ett missförstånd helt enkelt. Sverige är alltså en varm anhängare av det europeiska utsläppshandelssystemet där man betalar för utsläppen. Sen finns det ett antal länder som har kommit mycket mindre långt fram som nu vill sakta ner. Det här kräver ju gemensamma beslut, eniga beslut. Och vi slåss som furier för att Volvo, Scania och andra bolag som har gjort stora investeringar, men även andra svenska teknikbolag, att deras investeringar också ska komma till nytta i klimatomställning. Det är ju så Sverige gör nytta, inte genom att uppoffra oss själva.

[1:27:02] **Ebba Busch** (KD)

För att komma om, om energisamtalen. Alltså det blir så otroligt fjuttigt. Tror vi inte mer om Sverige än att svenska folket, företagen, skulle klara sig utan den här reprisen av energidiskussion val efter val? Där det antingen är vindkraft eller är kärnkraft. Det behöver vara både och. Jag tycker att svensk politik förtjänar en bättre nivå än detta. Nu har vi äntligen gått ifrån att städa upp i en rödgrön röra som la ner två fullt fungerande reaktorer till att vi nu har sex nya ansökningar. Det har skett under Ulf Kristerssons ledarskap. Men vi behöver inte ställa detta mot varandra. Det behövs stabilitet oavsett vad svenska folket röstar. Det fanns en möjlighet att mötas. Jag är fortfarande beredd att leda det.

[1:27:45] **Programledare**

Tack, Ebba Busch, med det beskedet.

[1:27:47] **Ann Tiberg**

Vi ska avsluta det här faktiskt nu med det svenska säkerhetsläget i en orolig omvärld där ni är eniga om att Ryssland är det stora hotet.

[1:27:58] **Programledare**

Ja, och Sverige ska alltså lägga tre och en halv procent av BNP på det militära försvaret och det fram till 2030. Och det är en dryg tredubbling från 2014. Eh, det här är tillfället då lånefinansierat med upp till trehundra miljarder kronor. Frågan är då hur den långsiktiga finansieringen av försvaret

ska gå till. Och det här är ju någonting som kommande regering måste lösa.

[1:28:23] **Ann Tiberg**

Ja, och Magdalena Andersson, ni vill få till en permanent finansiering för försvaret med en beredskapsskatt. Vilka ska betala den?

[1:28:31] **Magdalena Andersson** (S)

Ja, inte vanligt folk, men jag är beredd att diskutera med andra partier hur vi ska finansiera det. För det kan ju inte bara finansieras igenom neddragningar i skolan så att vi får ännu sämre skolresultat. Men det här valet handlar ju om vår säkerhet. Och på måndag kan vi ju vakna upp med en regering där nycklarna till Försvarsdepartementet ska lämnas över till Sverigedemokraterna. Och det är ett parti som återigen har blivit avslöjat med att vara infiltrerat av Putinvänner. Och jag säger bara ta inte den risken. Rösta inte på något av Tidöpartierna.

[1:29:04] **Ann Tiberg**

Jimmie Åkesson.

[1:29:04] **Jimmie Åkesson** (SD)

Nej, det där är ju en, det är en nivå tycker jag på debatten som inte hör hemma här. Eh, vilka pressträffar Magdalena Andersson kallar till och spyr ur sig det ena efter det andra. Det, det får hon ta ansvar för, men jag tror att väljarna inte imponera inte på väljarna. Alltså Magdalena Andersson har ägnat hela den här valrörelsen åt den här typen av påhopp på mig och på mitt parti, pratat nästan ingenting om sin politik. Och jag tror, och jag hoppas inte att det imponerar på väljarna. Jag tror att väljarna är mycket klokare än så och röstar blågult på söndag.

[1:29:38] **Programledare**

Ulf Kristersson, det här finansieringen då, tillväxt, räcker det? Är skattehöjningar uteslutet för dig?

[1:29:44] **Ulf Kristersson** (M)

Får först bara säga, när det gäller att svenska folket kan samlas mot Ryssland och Ryssland som hot, då litar jag på alla i det här rummet. Till och med på gamla vänsterparti och kommunisterna. Till och med på dem. Vi samlas nu när Ukraina är ansatt. Vi bygger upp det största försvaret sedan femtiotalet. Det kräver att vi lånar i början och vi är överens om vi ska växa in i den kostymen. Socialdemokraterna kommer då alltid att föreslå en stor skatt som ingen ska märka av. Själv tycker jag att försvaret, det är alltså statens absoluta kärnuppgift.

[1:30:18] **Ann Tiberg**

Nooshi Dadgostar, ni vill ju också ha en beredskapsskatt. Hur ska den, vilka ska betala den?

[1:30:24] **Nooshi Dadgostar** (V)

Nej men för mig är det självklart att det är de rikaste personerna som nu måste stå upp för Sverige och för Sveriges försvar, att vi ska kunna försvara vår nation. Det kommer inte vara ensamstående mammor, det kommer inte vara vårdbiträden. De har inte möjlighet att betala högre skatter. Kommer inte vara vanliga löntagare och det kommer inte ske på bekostnad av vården, skolan och

omsorgen. Tvärtom. Utan nu måste Sveriges miljardärer och andra steppa upp och stå upp för Sveriges försvar.

[1:30:56] Programledare

Elisabeth Thand Ringqvist, hur ser du på den här finansieringen?

[1:30:59] Elisabeth Thand Ringqvist (C)

Jag delar den som statsministern har att vi måste ju ha tillväxt i Sverige för att se till att vi kan finansiera det här framåt 2030 när det här ska bli en del utav, av vårt budgetarbete. Och jag är också otroligt stolt över att vi har kommit överens om hur vi ska, vad vi ska göra. Att vi ska lägga tre och en halv procent på försvaret, en och en halv, en och en halv procent på totalförsvaret. Och jag tycker också att vi borde kunna hitta sätt att finansiera det här för det kan inte vara någonting som ska slås mellan olika regeringsperioder. Finansieringen av försvaret är tyvärr en alldeles för långsiktig fråga.

[1:31:37] Ann Tiberg

Simona Mohamsson, behöver inte det här vara en långsiktig fråga?

[1:31:41] Simona Mohamsson (L)

Absolut och då tänker jag att tillväxten är helt avgörande och vi lånar ju just för att investera i Sveriges försvar. Men jag tycker det är lite spännande. Nu har vi suttit här och lyssnat på den här debatten. Det här är första gången de rödgröna erkänner att de vill höja skatterna. Men förra gången ni hade makten så höjde ni fyrtiosex skatter. Fyrtiosex skatter som nådde vanliga människor. Och det är det ni lovar. Skatter på sparande, skatt på kapital, skatt på bolån, skatt på mat, skatt på bensin. Jag kan fortsätta. Alltså vill man på riktigt ge Sverige rätt muskler för att kunna försvara Sverige hela tiden, då måste man rösta på något av det blågula partierna.

[1:32:18] Programledare

Amanda Lind.

[1:32:18] Amanda Lind (MP)

Men vi har i dag diskuterat skola. Vi har diskuterat arbetsmarknad. Vi har diskuterat klimat, viktiga framtidsfrågor. Alla dem har ju Simona Mohamsson haft ansvariga ministrar för och på alla områden har vi misslyckats och konsekvent skyller Simona Mohamsson på andra istället för att ta ansvar. Nu pratar vi om försvaret och det som seriöst behöver göras då, det är ju en diskussion hur vi kan komma ifrån en lånefinansiering för det är inte hållbart i längden. Men att få till mer inkomster, att satsa på höjd tillväxt, absolut, men det kommer inte räcka till alla andra behov vi också har pratat om. Och då måste vi se om de allra rikaste kan bidra lite mer.

[1:32:54] Ann Tiberg

Ebba Busch.

[1:32:55] Simona Mohamsson (L)

Det måste jag ju få på det här. Det var en direkt attack mot att jag haft ansvar för alla ämnen vi har

diskuterat i dag. Jag tar gärna fortsatt ansvar i fyra år till för att skicka stödpaket efter stödpaket till Ukraina, oavsett om det är militär hjälp eller underjordiska skolor. Jag tar jättegärna ansvar för Sverige i fyra år till med mitt blågula lag. Jag vet vad som skulle hända om de rödgröna tar över.

[1:33:20] Programledare

Ebba Busch,

[1:33:21] Ebba Busch (KD)

vi behöver ha en bygg Sverige stark strategi på riktigt. Jag behöver att vi förstår att det är Trumps morgonhumör som avgör var Europas konkurrenskraft just nu tar vägen. Det är Putins krigsplaner och det är Xi:s handelskrig på hela övriga omvärlden. Om Sverige ska stå sig så är det radikala lättnader för företagen för en procent upp i tillväxt. Det ger trettio miljarder mer som vi kan använda bland annat till försvaret. Och då vill jag inte bygga en regering på Vänsterpartiet som släpper in islamister som säger nej till EU:s försvarspolitik och säger nej till Nato. Spela inte rysk roulette med Sveriges säkerhet.

[1:33:58] Jenny Strömstedt

Där har tiden runnit ut faktiskt i den här debatten. Ni två får ju en chans att mötas med era argument också i duellen som äger rum på lördag här i TV4.

[1:34:08] Ann Tiberg

Ja, precis. Och det är den sista inför det att vallokalerna öppnar på söndag morgon.

[1:34:15] Jenny Strömstedt

Ja, precis. Och jag hoppas att vi också ses på valvakan på söndag. Den börjar valdygnet redan på morgonen.

[1:34:24] Ann Tiberg

Ja, och med det säger vi tack för oss härifrån det nya TV4-huset.